

ZVONČEK

4

BOŽIČNA
ŠTEVILKA

1 9 3 2 — 1 9 3 3

VSEBINA ČETRTEGA ZVEZKA

	Stran
1. Božič. Risba	57
2. Dr. Ivan Lah: Božična bajka. Ilustriral Mirko Subic	58
3. Arnošt Adamič: Tadek in Miklavž	63
4. Doro: Božična. Pesem	65
5. Lojze Podobnik: »Nočem, da bi mi kdo kaj podaril« Božična črtica	66
6. Marija Grošljeva: Bobi Nespodobi, začarani pes. Sveti večer, Bobi na sveti večer	69
7. Vinko Bitenc: Boštjančkova poslednja sveta noč	72
8. Venceslav Winkler: Svetonočna. Pesem	74
9. V vlaku . . . Božična igrlica v enem dejanju	75
10. Josip Pavčič: Pri jaslicah. Skladbica za petje in klavir	78
11. Božično presenečenje	79
12. Manica Komanova: Naš sveti večer	80
13. Oskar Hudales: Kaj je povedal boter Matjaž. 3. Sveto mesto Kairuan	81
14. Kako fotografiram božično drevo	83
15. Danilo Gorinšek: Sveta noč	83
16. Hlaček in Biba. Vesele zgodbe dveh neugnancev. 2. Na Miklavževo	84
17. Vinko Bitenc: Ugrabljeni kraljevič. Pravljica	86
18. Stopinje v snegu	89
19. Za spretne roke. Punčke iz papirja	89
20. Arnošt Adamič: Deček iz sirotišnice. Povest	91
21. Ivan Čampa: Zmagovalec. Pesem	93
22. Zastavice za brihtne glavice. Rešitev in rešivci. Za smeh	94
23. Iz mladih peres. Prispevki »Zvončkarjevo«	96
24. Kofiček gospoda Doropoljskega	Tretja stran ovitka.
25. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francé Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

Leto XXXIV

Štev. 4

December 1932

Božič

BOŽIČNA BAJKA

DR. IVAN LAH

Jakec se je vračal iz gozda lačen in utrujen, ko je padal že mrak po zasneženi dolini, ki se je razprostirala, posejana z redkimi črnimi kočami, pod obronki gozdov. V roki je nesel smrečico, ki jo je bil odsekal v gozdni samoti, kjer je stala, kakor da je čakala nanj. Dolgo je taval Jakec po gozdu, preden je prišel do nje. S sekirico v roki je hodil vse popoldne po zametenih potih in izbiral med goščavo najlepše drevesce. Mnogo smrečic je videl tu in tam, a nekatere so se mu zdele prevelike, druge premajhne, te so bile pregoste, one preredke, nekatere niso bile enakomerno okroglo razraščene, drugim so bile veje povešene. Prišel je do smrečice, ki je rastla čisto na samem, lepa je bila, vsa mlada in svetlozelena. Jakec jo je ogledoval, kako je proseče dvigala svoje s snegom obložene veje, in zasmilila se mu je: sprožil je sneg z njenega vrha in si mislil, kako visoko se bo vzpela v nekaj letih in bo rastla kot ponosna smreka sredi gozdnih pritlikavcev. Vrane so spremljale Jakca na njegovih poti, preletavale so se z drevesa na drevo, kakor da hočejo vedeti, kaj namerava Jakec. In kadar je obstal in se pripravljal, da bo posekal smrečico, so se oglasile vse naenkrat: »Kra, kra... Tat, tat...« »Škoda, res...« je pomislil Jakec in odšel naprej. Vedel je, da bi bil sosed hud, če bi vedel, da je posekal mlado smrečico v njegovem gozdu. Končno je dospel do vrhnje planjave, kjer se je razprostiral sam smrekov gozd.

»Nikake škode ne bo, če posekam eno iz njih,« si je prigovarjal Jakec in gledal, katera bi bila najprimernejša. Pa je hušknil prav izpod tiste, ki si jo je Jakec izbral, velik zajec, zaprašil se v sneg in skoraj podrl Jakca.

»Morebiti služi prav ta zajcu za domovanje,« je pomislil Jakec, »in bi bil greh, če bi jo posekal...«

Vedel je, da ni gozd njegov, zato se je bal, kakor da hodi po prepovedanih potih. Nikomur ni hotel delati škode. A obljubil je materi in Jerici, da jima prinese smrečico iz gozda; tudi če ne bo na nji bogatih darov, napolnila bo domačo kočo z božičnim blagoslovom. Končno je prišel do smrečice, ki se mu je zdela, da je ni škoda. Rastla

je pod mogočno bukvijo in bi se ne mogla razviti. Temno so odmevali udarci sekire po sneženem gozdu... Vztrepetavale so zelene veje, kot da jih pretresajo bolečine, ko se je ostrina zarezala v deblo. Celo korenine v zemlji, se je zdelo, da vzdihajo... Smrečica se je sklonila in padla...

Jakec jo je vzel na rame in odhajal po strmi poti nad Črnim rovom proti domu...

Tam doli — v Črnem rovu — so pravili — stanujejo palčki. Včasih so tam kopali rudo... Od takrat je že mnogo let... Ko bi tako srečal palčka v gozdu! Kako bi se pomenil z njim? Pravijo, da palčki varujejo gozd in ne pustijo, da bi ga ljudje uničevali.

Jakec je dospel do roba gozda in je začutil, da je truden in lačen. Vsa dolina pod njim je ležala v tihem večernem mraku, kakor da čuti, da je božič blizu...

Tam čez daljnje vrhove bo prišel v sveti noči, obdan od tisočev luči, kakor sanje bo plaval nad zemljo, zvezde bodo strmele z nebes, pesem bo donela z višav in od vsepovsod bodo odmevali ponosni glasovi zvonov... Srečni, ki ga sprejemajo v toplo zakurjenih sobah, ob razsvetljenih božičnih drevescih in so deležni njegovih darov!... Nesrečni oni, ki v tej noči nimajo doma, ne strehe, ne kruha... Težka je njih pot skozi sveto noč...

Jakec je sedel na štor, ki je stal, z listjem pokrit, v zatišju brez ob poti. Videlo se je, da so že mnogi počivali na njem. Tu je bilo toplo. Vsa dolina se je zagrinjala v tanke meglice in izginjala v polmrak, kakor da ve, da je to zadnji večer pred sveto nočjo... Jutri ob tem času bodo doneli že prvi zvonovi, lučice se bodo začele vžigati po hišah, gospodarji pojdejo okoli svojih domov z dišečim kadihom, hišna vrata se bodo zapirala — in božič pojde s svojim spremstvom preko doline... Na mizi bo žarela smrečica... Ko bi stopil božič k njim v hišo in položil na mizo darov za mater, za Jerico, zanj!... Kaj vse bi si žele!... Zdelo se mu je, da vidi božička in njegovo spremstvo s koši in vozovi, polnimi darov.

Jakec je sanjal...

Nenadoma je stal pred njim palček, čisto majhen, kakor da je vzrastel iz tal.

»Aha, smrečico si odsekal, Jakec, videl sem te, tam nad Črnim rovom. Le pazi, da te ne zasači sosed!«

Dobrodušno se mu je smehljajal.

»Ni velika,« je ugovarjal Jakec, »nisem napravil škode, pod buk-
vijo je rastle. Dolgo sem hodil, preden sem jo izbral.«

»Saj je prav,« je rekel palček, »tudi revni ljudje imate pravico
do božiča, tudi za vas rastejo smrečice v gozdu, tudi za vas so name-
njeni darovi iz nebes.«

»Rač bi jaz sam okrasil smrečico tako kot pri bogatih: s svetlimi
nitkami, belimi snežinkami, svetlimi lučkami in blestečimi darovi.
A mi smo revni... Očeta ni, mati dela pri dobrih ljudeh. Jaz in Jerica
še ne zasluživa ničesar.«

»Vem, vem,« je govoril palček. »Če hočeš, pojdi z menoj. Pri nas
imamo mnogo zakladov, lahko nabereš nekaj darov za mater in
Jerico.«

»Res?« se je čudil Jakec. »Kje pa so?«

»Tam pod Črnim rovom,« je rekel palček, »mi že danes priprav-
ljamo za jutri.«

In naenkrat se je Jakcu zdelo, da stopa po široki sneženi gazi
za palčkom, ki ga vodi sredi širokih gozdov proti Črnemu rovu. Vse
okrog se sveti v čudni svetlobi, drevesa in ptice in gozdne živali strme
na Jakca, kakor da se vesele, da ga je palček povabil s seboj, da bo
dobil darov za mater in sestrico...

Tako sta dospela do velike votline sredi gozda.

»A to je črni rov!«... se je čudil Jakec...

Palček se je ustavil pred votlino, vzela svetiljko, ki je čakala nanj
na klopi, in rekel:

»Po tej poti za menoj!«...

Stopala sta po širokem hodniku, kjer se je le tu in tam svetila
kaka lučka, a v njeni svetlobi so se bleščali dragi kameni in podzem-
sko bogastvo brez konca in kraja. Jakec je gledal in se čudil.

»To je vse naše,« je rekel palček, »tu kopljemo dragocene rude
za vas...«

»Za nas, za nas!« je ponavljal Jakec. »Mi sami bi jih kopali, ko
bi vedeli zanje!«

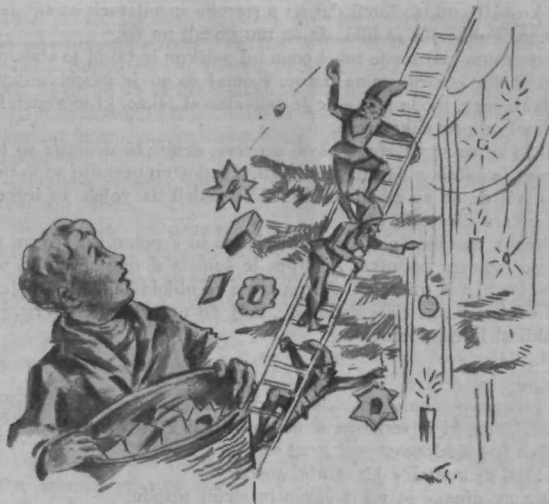
»Bolje je, da ne veste,« je godrnjal palček, »stepli bi se.«

»O, če bi mogel sam skrivaj priti sem!« je mislil Jakec.

V tem se je iz dalje začul šum. Zaszvetilo se je in skozi vrata se
je prikazala velika dvorana. Palček je obstal na pragu in položil sve-
tiljko na stol. Jakec je gledal...

Sredi dvorane se je dvigala visoka smreka, vsa preprežena z dra-
gocenimi, svetlimi vlakni, palčki so plezali po njih kakor po lestvicah,
vzpenjali so se od veje do veje in pripenjali lesketajoče se obločnice,
da se je smreka čim dalje bolj svetila in med vejami so se blesteli
darovi. Palčki so bili tako zaverovani v svoje delo, da niso niti opazili
palčka na pragu in Jakca, ki je stal za njim. Koliko jih je bilo! Kot
da so rastle iz tal. Okrog in okrog visokega drevesa so stali, sto in sto

lestev se je vzpenjalo nanj, po lestvah vse polno palčkov, ki so drug drugemu podajali okraske, zavitke, zlate tkani, svečice, bleščeče obločnice in sto in sto dragocenih svetiljk, ki so se bleščale prav do vrha, kjer so štirje palčki pritrjevali veliko srebrno zvezdo. In kako so bili spretni palčki. Smukali so se okrog veje in nitk, kakor da so

tam doma, dvigali se više in više, spuščali se od veje do veje in se lovili za roke kakor za zabavo. Vzklikali so veselo in, če je komu spodletelo, so se zasmjeli s prihuljenim smehom.

Pred drevesom je stal na visokem stolčku palček, ki je bil tako majhen, da ga je bilo komaj videti. Držal je v rokah list in deklamiral:

Ko nad zemljo božič plava
preko tihih hiš in koč,
ko razgrinja božja slava
se v skrivnostno sveto noč, —

tudi k nam v podzemse rove
seže svetotajni čas,
da se v zemlje dnu odzove
vsenebeški božji glas.

Svet vesoljni v pesmi raja
zaživi in zadoni,
čar ljubezni vse obdaja,
ki to noč svoj god slavi...

Jakec se je čudil palčku, ki je tako razločno izgovarjal besede.

»Jutri pride kralj vseh palčkov,« je rekel Jakčev spremljevalec, »in priredimo mu slovesen sprejem. Stopiva med nje!«

Stopila sta v dvorano in palčki so za trenutek obstali. Palček je rekel: »Bratci moji! Ob robu gozda sem našel tega dečka, ki se je

vračal iz gozda s skromno smrečico v naročji. Rad bi naredil božično drevesce svoji ubogi materi in sestrici Jerici, a nima darov. Obdarujmo ga!

»Da, obdarujmo ga,« je odmevalo po dvorani. »Saj nimamo nič kogar, ki bi ga obdarovali. Na, na, na!«

In ko bi trenil, so leteli darovi s smreke in od vseh strani Jakcu v naročje. Toliko jih je bilo, da so mu padali na tla.

»Košaro mu dajte,« je rekel eden od palčkov in takoj je stala pred Jakcem velika košara, polna darov. Komaj da jo je mogel vzdigniti.

»Hvala lepa, hvala lepa,« se je zahvaljeval Jakec, ki ni vedel, kam bi se dejal od prevelike sreče.

Palčki so se zopet zbrali okoli drevesa, drug vrh drugega so lezli, smreka se je začela gibati in premikati, z radostno pesmijo so jo nosili po dvorani, da so se zibali palčki, ki so sedeli na vejah, in lesketali darovi v žaru blestečih lučk.

»Domov moram,« se je spomnil Jakec in s polno košaro na roki stopal po temnem hodniku. Za njim je šumela dvorana veselih palčkov, dokler ni vse utihnilo ... Črna tema je objela Jakca. Čutil je, da ga teži breme, da ga tišči k tlom ... Kaj, če ne pride domov? ...

Zaklical je na pomoč.

»Matil!«

»Vidiš ga, otrokal!« je vzkliknil sosed, ki se je vračal iz gozda in zagledal Jakca, ki je sedel na štoru in stiskal k sebi smrečico.

Jakec je začudeno strmel pred se.

»Kaj si zadrževal?« je vprašal sosed.

»Domov grem,« je rekel Jakec in sledil sosеду.

»Saj je že popolnoma temno,« je mrmral sosed in meril pot v sneg.

»Oče, ali ne prebivajo palčki v Črnem rovu?« je vprašal Jakec.

»Pravijo, da res,« je odgovoril sosed.

»In da so zelo bogati?« ...

»Seveda so: vsa zemlja je bogata.«

»In dado ljudem darov?«

»Tega pa ne. Sami si jih moramo pridelati in zaslužiti. Zapomni si to.«

»Ko bi vsaj za božič dali.«

»E, kaj bi dali! Oni imajo samo težko, drago kamenje. Mi pa smo srečni, da imamo hišico in kruh in toplo zakurjeno peč — pa pesem božično bomo zapeli — in bo za vse lepo ...«

Sosed je stopal s težkimi koraki proti vasi. Jakec je stisnil k sebi smrečico in dve solzi sta mu zdrknili po licu: »Tako mora biti, da,« si je mislil. »Nič bogatih darov ne bo na drevescu, a okoli njega bodo trije, ki se imajo radi: mati, Jerica in Jakec. Ali mar ni ljubezen najlepší božični dar?« ...

TADEK IN MIKLAVŽ

ARNOŠT ADAMIČ

Tadek se je zavedal, da je treba v teh hudih časih, ko ni zaslužka v rudniku in ko ves svet stoka nad »grižo«, pomagati tudi Miklavžu, da nima preveč stroškov z darili. Če mu preskrbim smrekico, si je dejal, nas bo raje obdaril. Saj nas je pet in tudi mama mora dobiti svoj delež. Smrekico vsaj moram dobiti. In jo je res dobil pri rudniški upravi, ki jih je delila brezplačno. Spoštljivo jo je naložil na rame in koračil naprej, mlajša dva, Milko in Pepko, sta jo pa pobirala za njim, kolikor so jima dale preozke hlače, ponosno in s slavo v veselih dušicah.

»Meni bo prinesel vojake!« je vzkliknil Pepko. »Meni trobento!« je zavrisnil Milko.

»Seveda nam bo prinesel, same lepe stvari nam bo prinesel,« je pritrjeval Tadek z globoko vero v srcu.

»Saj smo revni,« je tuhtal dalje, »da komaj komaj živimo. Mama se trudi dan na dan v čistilnici, s hribov prinaša živež od radodarnih kmetov. Mi pa nabiramo pre-mog v koške, vagončki slabo drže. Včasih malce ponagajamo, ampak nalašč nikoli ne. Le ljudje so preveč sitni in čezmerni, nikdar jim ne ustrežeš, to je vse. Se drsamo po stopnjicah, nas že stranke zmerjajo. Se gremo na cesti vojno s prahom in kamenjem ali pa ravbarje in žandarje na Ocep-kovi gmajni, pa že spet pre-več kričimo, kajpak. Samo mi smo vsega krivi, ker smo naj-revnejši, saj vemo... Ampak Miklavž, ta, natančno ve, kdo je kriv, kdo pa siten... Naj že prinese karkoli, samo da bo nekaj: čokolada, sadje, zvezki, svinčnik in potice, malo piškotov, mami pa kaj obleke in bomo zadovoljni,« je zaključil Tadek svoja razmišljanja in odprl kuhinjska vrata.

Jožek in Milica sta jih sprejela z veselim hrupom. Drevesce so postavili v staro križasto stojalce, ki ga je steknil Tadek v drvarnici. Hodili so okrog praznega drevesca in se ga veselili kakor neznano lepe obljube. V duhu so že videli, kako je natresel dobri svetnik zlatih štren, lučic, piškotov in razložil podenj vsakojakih darov, da so bolele oči. Ko je prisopihala še mamica, s težkim nahrbtnikom optana, s

trojanskih hrilov, kamor je bila odšla zarana, se je že znočilo. Brž jim je skuhala močnika in jih nagnala spat. Še poprej so nastavili krožnike in peharje. Stisnili so se v dve borni postelji, kaj to, vajeni so bili in toplejše je tako. Prisluskovali so na ulico, kjer je včasih zatulila burja in so vmes zacingljali zvončki in zarožljale verige. Z odprtimi očmi so gledali v črno noč in zadremali v vesele sanje, polne Miklavževih dobrot...

Prvi se je zbudil Tadek. Zaspano se je ogledal in opazil mamo, ki se je v dremavi svetlobi blede žarnice tiho prestopala in pripravljala zajutrek. Brž je planil na noge in k drevescu.

»Joj, joj, juhuhu! Miklavž je prinesel!« je zatulil in zvelkel še ostale zaspance iz postelj. Vreščeč so se pripodili samosrajčniki in bosopeti ter počepnili okoli drevesca, ki se je kar lesketalo v revnem blesketu počrnelih štren. Par jabolk je bingljalo in par pisanih papirčkov je oživljalo siromašno drevesce. V krožnike in peharje so bili nasuti krhlji, jabolka, orehi, repa in korenje. Milica je dobila lepo punčko iz pisanih cunj, a z zaresno glavo. Tadek pa dva zvezka in rdeče napuščen svinčnik. Vsak je planil nad svoj zaklad, neugnano in radostno, prav iz dna hvaležnega srca. Kakor bi zazvonili zvonovi je plavalo v nerazvajenih dušicah.

»Kje ima pa mamica?« se je zaskrbel Pepko. Mamica se je pa le trudno nasmehnila in ga pobožala po zariplih ličicah:

»Velikim ne prinese Miklavž, samo majhnim in pridnim,« je odvrnila in vzela Milico s punčko v naročje. »Jest! Tadek mora v šolo«, jih je opomnila in ni bilo treba dvakrat prositi.

Kakor bi bil zadel glavni dobitke, jo je tisto jutro primahal Tadek v šolo. S svojima zvezkoma in svinčnikom je zmagovalno krilil nad glavo in kričal na vse grlo:

»Le poglejte, kaj mi je prinesel. Pa še to!« je privlekel iz žepa debelo jabolko.

»Kaj boš ti, revček mali!« mu je eden pomolil pod nos pisano mapo.

»To ni še nič! Poglej mojo čepico!« se je ponašal drugi.

»Meni pa avtomobil!« je kričal tretji.

»Bonbone... Povestno knjigo... Voziček... Trobento... Železnico! Pajaca!...« Tadku je ugasnilo oko. Pri duši mu je postalo grenko. Skril je svoj zaklad pod klop. Nemo je ogledoval tovariše in njihove darove. Vsak je imel več kot on. Nekaj kakor sovraštvo, zavist se je kuhalo v njem. In šele ravnatelj! Vse je stalo krog njega, ko je pripovedoval, kaj vse mu je prinesel svetnik: majhno letalo, ping-pong, smučke s čevlji, knjige, zvezkov nebroj, sladkarij pa toliko in takih, da je kar odmahnil z roko, češ, kdo bi vse naštel.

Tadek je ves utihnil in zlezal vase... Grenko spoznanje je rastlo v mali dušici. To je krivica, to je krivica, je uporno umoval. Miklavž

se je bil zmotil. Ravnateljev ima vsak dan belo kavo, med in kruh, pa mehko postelj, njegov ata zasluži na dan več ko mama ves mesec v čistilnici, pa mu prinese take darove in toliko! Nam pa sama jabolka in punčko, ker smo revni!

»To je krivica, krivica!« je nenadoma zakričal na ves glas, da se je vse ozrlo vanj, ki je trepetaje stal v klopi, s skrčenimi pestmi in podbreklimi očmi. Tresel se je po vsem životu in uporno zrl v ravnateljevega.

Takrat se je zakrohotal ves razred, saj je bilo vendar smešno: Miklavž je osrečil vsa srca, in tamle pa se kremži nezadovoljnež, ki je dobil premalo. Ravnateljev je stopil bliže in mu ponudil košček čokolade. Tadek se je pa zdajci vzpel, stisnil zobe in odrinil roko s čokolado.

»Pa je krivica!« je zatulil v razposajeni razred, potem je pa sedel, naslonil glavo v dlani in se bridko razjokal. In nihče več se ni norčeval iz njega.

Ta dan je bil za Tadka kakor doslej še nobeden. Za tem prvim spoznanjem jih je prišlo še mnogo, mnogo, a nobeno ni bilo tako grenko, tako do dna boleče.

BOŽIČNA

DORO

MARJANČEK IN MAJA,
PRIDNA OTROČIČA,
DOLGO ŽE SE VESELITA
ZLATEGA BOŽIČA.

STRIC, LETALEC V NOVEM SADU,
PISAL JE OBEMA,
DA Z LETALOM JU POPELJE
PRAV DO BETLEHEMA.

VSI PASTIRČKI OKROG HLEVCA
BODO OSTRMELI,
JEZUŠČEK SE BO NASMEHNIL:
„DOBRO STE LETELI!“

„NOČEM, DA BI MI KDO KAJ PODARIL!“

BOŽIČNA ČRTICA — LOJZE PODOBNIK

Tisto leto o božiču ni zapadel sneg. Bil pa je na sveti večer oster mraz in na tleh, kakor kamen trdih, so se lesketala majhna, svetla ledena zrnca. V mraku zimskega popodne je stala na oglu ceste stara ženica, vsa preprihana od mrzle burje, in prodajala božična drevesca. Obuta v velike moške škornje je stopicala sem in tja, na glavi pa je imela poleg rute še velik klobuk.

»Slaba kupčija,« je venomer mrmrala, »pet dreves mi bo ostalo, kakor da bi ljudje ne vedeli, da je tudi letos božič...«

Božična drevesca, nataknjena na lesene križe, so stala okrog nje in dehtela kakor majhen smrekov gozdič. Okoli drevesc pa je hodil že nekaj časa bled, suhljat deček štirinajstih let. To seveda godrnjavi starki ni bilo pogodu.

»Kaj pa prav za prav hočeš?« ga je jezno nagovorila, »ni prav, da tako postajaš tu okoli in zijaš vame!«

»Mislil sem, da bi se dalo morda kaj zaslužiti,« je skromno odgovoril deček.

»Pri meni?« se je zasmejala ženica, »ha, ha, jaz sama nič ne zaslužim!«

Tedaj je prišla mimo lepo oblečena gospa, se ustavila pri drevescih, stopila k največjemu, ga pogledala in — ker ji je ugajal — vprašala po ceni.

»Lepo je zrasla ta jelka, kaj ne,« je odvrnila starka, »dam jo vam za trideset dinarjev, ker je že skoro božični večer in ne bi rada še dolgo čakala na kupce...«

»Podariti si ne dam ničesar,« ji reče mlada dama, »tu imate štirideset dinarjev! Seveda vzamem drevo le, če mi ga vaš deček odnese na dom...«

»To lahko stori,« odvrne starka in se zadovoljno smehlja, ko spravlja denar.

Mali, šibki deček se je oprtal z božičnim drevescem in ga nesel z gospo ne daleč, v njeno stanovanje. »Najlepša hvala,« mu reče dama pri vratih in potegne iz torbice srebrnjak. »In tole je zate.«

»Toda to je...«, je jecljal deček, »saj to je celih dvajset dinarjev, toliko pa nisem zaslužil... in vbogajme ne maram ničesar...«, je končno izbleknil.

Dama se je zasmejala. »Škoda,« mu reče, »mislim pa, da bi ti ne bilo treba ponavljati besedi, ki sem jih jaz pred kratkim rekla starki. Kaj se to pravi, podariti si ne dam ničesar? Saj je vendar božič!«

Stisnila je njegovo od mraza modrordečo roko okoli novca in ga prijazno odslovila.

Janko, tako je bilo dečku ime, je bil siro-
mašen deček, kakor dosti drugih v mestu.
Toda ravno zato, ker je bil gotovo revnejši
od ostalih, je prišel sedaj srečen nazaj k
starki.

»No?« ga je vprašala, »si napravil dobro
kupčijo? Sedaj pa le pojdi k materi, danes
tu ne bo več zaslužkal«

»Nikamor se mi ne mudi,« ji odvrne Jan-
ko in vsa veselost mu na mah izgine z obraza.

»Hm,« je zažodrnjala starka, rekla pa ni
ničesar.

»Jaz sedaj odhajam!« Pričela je z motvo-
zom povezovati preostala drevesca.

»Pomagal bi vam nesti drevesca,« je rekel
Janko plašljivo in ji je hotel odvzeti sveženj.

»Toda jaz ne morem plačati tako kakor
bogati ljudje,« reče stara ženica in ga hoče
odrinuti v stran. »In zastonj ne maram ničes-
sar!«

Toda ko vidi, da ima deček solzne oči,
mu reče bolj milo: »No, pa pojdi!« in prične
stopati s počasnimi koraki naprej. Drevesca,
ki jih je Janko nosil na hrbtu, so bila težka,
toda dišala so tako lepo, da je deček kar po-
zabil na svoje breme.

»Ali nimaš staršev,« ga vpraša žena s
trdim glasom, ne da bi se ozrla nanj.

»Imam samo staro mamico,« odvrne de-
ček, »toda ne tu v mestu, temveč na deželi.
Mislila sva, da bom dobil delo v mestu.«

Starka ni rekla na to ničesar, kaj pa naj
bi mu tudi odvrnila.

Prišla sta na konec mesta, zavila skozi
velika vežna vrata preko temnega dvorišča in
dospela do vrat starkinega stanovanja, ki jih
je žena odklenila.

»Pusti drevesca pred dur-
mi,« mu reče starka. »V mo-
jem stanovanju že dolgo ni
bilo božičnega drevesca...«

»Lahko noč!« pozdravi de-
ček, potegne čepico in se

obrne, da bi odšel. »Vesel Božič!« bi moral reči, toda beseda mu je zastala v grlu.

»Stopi vendar noter!« mu reče nevoljno ženica, »lahko dobiš krožnik juhe!«

»Hvala lepa — ne maram — nočem, da bi mi kdo kaj...«

Starka je napravila luč. To, kar je ravnokar izbleknil deček, se ji je zdelo že kar preveč.

»Zapri vrata!« ga jezno opozori, »ali misliš, da kurim zato, da bo dvorišče toplo? Vstopi noter in sedi; seveda posebno lepo ni pri meni.«

»Meni se zdi pa prav lepo,« ji hvaležno reče Janko. Sobica je bila sicer preprosto opremljena, razen postelje, skrinje, mize in dveh stolov ni bilo ničesar v njej; toda bilo je prijetno toplo, na steni je fiktakala ura in pred seboj je deček imel krožnik tople in lepo dišeče juhe. Na drug stol je sedla starka, ki je odložila pokrivalo in slekla težke škornje, — sedaj je bila kakor vsaka druga stara žena, kakor njegova stara mamica, in njeno godrnjanje je bilo gotovo samo navada, tako si je mislil Janko.

»Kaj pa misliš danes še storiti, saj nimaš stanovanja?«

»Ne, nimam, pa tudi denarja ne za prenočišče!«

»Potem lahko prenočiš pri meni, ne bo nič stalo!« mu ostro reče ženica.

Janko postane rdeč kakor kuhan rak. »Toda podariti...«

»Ti neumni deček!« se jezi starka. »Že zopet si ne da ničesar podariti! Take besede morajo spraviti človeka v slabo voljo. Že ne kajkrat si to rekel in še celo danes, ko je sveti večer!«

Brez besed gre deček k vratom in jih odpre.

»Kam pa hočeš sedaj?« mu reče starka vsa iz sebe. »Saj ti želim vendar dobro, kaj sem ti storila žalega?«

Toda Janko je šel le do drevesc, ki so stala pred durmi, odtrgal od enega precejšnje vejico in se vrnil v sobo. Dal jo je na mizo, zraven pa položil svoj zasluženi srebrnjak.

»Tako,« reče in se veselo nasmeje, »sedaj mi ne smete ničesar več očitati. To, kar je na mizi, vam poklanjam za božič.«

»No, le čakaj, ti mali nemarnež!« mu hudomušno reče starka in debela solza ji spolzi po licu. Nato pa stopi k skrinji, jo odpre in poišče v njej nekaj starih ostankov božičnih svečic. Čeprav so bile stare, so vendarle gorele in prijeten vonj po zažgani smrekovi vejici, ki jo je Janko držal nad plamenom, je napolnil vso izbo. Janko je imel skromen, toda lep božični večer; obema, starki in dečku, je bilo mehko pri duši.

VESELE IN ŽALOSTNE ZGODBE NAVIHANEGA KUŽETA
PRIPOVEDUJE MARIJA GROŠLJEVA

SVETI VEČER

SVETI VEČER, NAJLEPŠE IME VSEGA LETA! KOLIKO-
KRAT STE, OTROCI, Z NESTRPNIMI, DROBNIMI PRSTKI
LISTALI PO STENSKEM KOLEDARČKU TER GA NAŠLI PRAV
MED ZADNJI MI LISTKI.

»GA ŽE IMAM«, STE VESELO VZKLIKNILI TER ZAPLO-
SKALI Z ROČICAMI.

NA MALO ZAMAZANIH PRSTKIH STE ŠTELI, KOLIKO-
KRAT BOSTE MORALI ITI ŠE SPAT, IN ČE VAM JIH JE
ZMANJKALO, STE VZELI ŠE MAMIČINE V POMOČ.

SVETI VEČER! NOBENA PESEM NI TAKO MILA, NOBENA
PRAVLJICA TAKO BAJNA, NOBENE SANJE TAKO ČUDO-
VITE.

ŽIVA NEBESA SO SE Z BOŽJIM DETECEM VRED PRESE-
LILA ZA BEŽNE URE NA ZEMLJO. BOŽIČNO DREVESCE
ŽARI V NEPOPISNI LEHOTI.

VASA OKROGLA, RAZGRETA LIČKA TEKMUJEJO Z
RDEČIMI BALONČKI NA NJEM, ŽAR VAŠIH MLADIH, SREČ-
NIH OČI S SVETLIMI LUČICAMI, BLAGOSLAVLJA VAS LJU-
BEČE MATERINO SRCE IN DETECE NA SLAMICI — — —

MI ODRASLI SE TRUDIMO VČASIH VSE ŽIVLJENJE, DA
PRIDEMO DO SVOJEGA SKROMNEGA CILJA, VAM, OTROCI,
PA SE USIPLJEJO TA VEČER CILJI KAR SAMI V NAROČJE:
VSE IMATE, VSE POSTANETE.

MALI JANEZEK, KI SE ŠE RAD DRŽI MAMIČINEGA KRI-
LA, JE ŽE VLAKOVODJA IN VOZI TOVOR IN POTNIKE V
KRALJEVSKI BEOGRAD IN NAZAJ.

BOJEČI MIHEC, KI SE ŠE PREKO CESTE NE UPA, JE NE-
USTRAŠEN ŠOFER IN DRDRA Z MALIM AVTOMOBILOM PO
SOBI KAR V MIZE IN STOLE TER SE SMEJE »PROMETNIM
NESREČAM«.

PAVELČEK IN MIRKO, KI ŠE NA ŠMARNI GORI NISTA BILA, STA DRZNA PILOTA. SEVEDA LETI LETALCE BREZ NJIJU V NEIZMERNI VIŠINI POD STROPOM, DA GA JEDVA DOHAJATA, IN JUTRI SE BO NA DVORIŠČU DVIGNILO VIŠE OD TRIGLAVA.

NEŽNI/LJUBČEK JE STROG GENERAL SVOJE LESENE VOJSKE S KONJI IN TOPOVI IN VPIJE NA VSE KRIPLJE: »NAPRED STUPAJ, JEDAN, DVA, TRI, ČETIRI«, KOT BI SE UČIL VOJAŠKIH VED.

MALA, NERODNA VERICA, KI JI MLEKO VEDNO PREKIPI, KADAR MORA PAZITI NANJ, JE PRED SVOJIM ŠTEDILNIKOM, MED LONČKI IN SKLEDICAMI, NOCOJ POPOLNA KUCHARICA, KOT BI SE BILA IZUČILA PRI SAMI GOSPODIČNI ZEMLJANOVI V MLADIKI. JUTRI BO IMELA ŽE POVABLJEŽNE GOSTE... OBLIZOVALI SE BODO Z NAJFINEJŠO ČOKOLADNO TORTO, Z OCVRTIMI PIŠČANČKI IN PEČENIM KROMPIRČKOM.

SOBNA VRTALKA MALKI PA JE NAJSKRBNEJŠA MAMICA SVOJE NOVE ZLATOLASE PUNČKE; BOTRICO SI JE ŽE IZBRALA, JUTRI BO PA KRST. ZA MAMIČINO LJUBEZEN NI TREBA ŠOL.

PUNČKE IN MEDVEDKI, CELO POVODNI KONJI IN SLONI MORAJO Z VAMI V POSTELJO. STISNETE SE OBZIRNO V KOTIČEK, DA JE VAŠIM VAROVANEC TEM UDOBNEJE.

LE MALI GENERAL JE V ZADREGI. VOJSKE S KONJI IN TOPOVI NE GRE JEMATI POD ODEJO, VOJSKA PRENOČUJE V STRELSKIH JARKIH, V ŠOTORIH ALI NA PLANEM. STRELSKE JARKE JI BO IZKOPAL ŠELE SPOMLADI, ŠOTOROV NI MA, NA PLANEM JE PA NEVARNO, DA BI JE NE UKRADEL SOVRAŽNIK.

IN KO VAS SLEDNJIČ VENDARLE PREMAGA SPANEC, VZAMETE SVETI VEČER V SANJE S SEBOJ...

BOBI NA SVETI VEČER

PSIČKOM PA SO VSI DNEVI ENAKI, NIČ JIM NI VZVIŠEŽNEGA, SVETEGA. SIROMAKI SO, NEVEDNE ŽIVALCE.

BOBI JE BIL TA VEČER IZREDNO NEMIREN IN BOJEŽVITO RAZPOLOŽEN.

V SOBI ŽE ŽARI BOŽIČNO DREVESCE ZA NUŠKINEGA NEČAKA VIDKA IN AVTOMOBILČEK ČAKA NANJ.

NUŠKA JE ODHITELA PO FANTKA, ŽE STOPATA PO STOPNICAH.

KAJ MED TEM SE JE GODILO V SOBI,
KAJ POČEL JE BOBI NESPODOBI?...
URNO SKOČI, SUNE SMREKO Z MIZE,
KAKOR V ZAJČKA VANJO SE ZAGRIZE.

TO ZVENI, ROŽLJA, KOT TOČA PADA
BOBIJU KAR V GOBČEK ČOKOLADA.
V DIVJI STRASTI MU ŽARE OČESA,
KO SE STRESA VES NAKIT Z DREVESA.

KO JE KONEC NEKRVAVE BITKE,
NA DREVESU NI VEČ CELE NITKE.
NUŠKA ŽE NESTRPNO ČAKA,
DA OSREČI MALEGA NEČAKA.

V SOBO VSTOPI. — Z MESTA SE NE GANE,
OB PRIZORU JI SRCE ZASTANE.
PSU OĎ BOJA ŠE DRHTI TELESCE,
BOBI SAM BOŽIČNO JE DREVESCE.

NOGE SO OPLETLI ZLATI LASKI,
V TEMNIH KODRIH SE BLESTE OKRASKI,
NA HRBET SO ODLETELE VREČKE,
V DLAKO UHLJEV SE UJELE SVEČKE.

Z DOLGIH BRK BINGLJATA DVA BALONČKA
IN IZ GOBČKA ZADNJA DVA BONBONČKA.
ZLATOREPA ZVEZDICA Z VIŠAVE
BOBIJU SE SVETI SREDI GLAVE.

REP KRASI KOVINASTA VERIGA,
KI VESELO DESNO, LEVO MIGA. —
VIDEK VES DREGEČE, KLIČE MAMO,
TETKI SKRIJE GLAVICO NA RAMO.

BOBI MENI: NAJ LE, TEPČEK, PLAČE,
MOJE BODO VIDKOVE IGRAČE.
IN V PROSLAVO SVETEGA VEČERA
V AVTO SKOČI IN GA SAM ŠOFIRA.

VIDKU MAMICA JE NAJBOLJ MILA,
SINKA JE DOMA POTOLAŽILA. —
NUŠKA JOČE V NEPOPISNI BOLI,
ŽALOSTNA, KO ŠE NIKDAR NIKOLI...

(Dalje prihodnjič.)

BOŠTJANČKOVA POSLEDNJA SVETA NOČ

VINKO BITENC

Cin = cin = cin = cin so peli zvončki na saneh, ki so drsele skoro neslišno po beli, zasneženi cesti. Preko vse širne snežne planjave so se bliščali biseri v bledem mesečnem svitu. Zvezde so migljale na nebu, skrivnostno in pokojno.

Bila je sveta noč.

V daljavi, ob robu gozda, so se svetile luči. Tam je ležala vas, cilj popotnika, ki je sedel v saneh.

Po stranski poti, nekaj sežnjev od glavne ceste, po kateri so hitele sani, je stopal Boštjanček. Spremljal ga je kužek Pazi, s katerim sta si bila velika prijatelja. Kužek Pazi in Boštjanček sta opazila cinglja-joče sani. Kužek je lajal, Boštjanček si je pa mislil:

»Ah, kako lepo mora biti, drčati v takih saneh po mehkem snegu!«

Sani so jadrno brzele naprej po cesti in kmalu izginile Boštjančku izpred oči.

Težko je gazil Boštjanček po debelem snegu; pot je bila le za silo shojena. V premrli roki je držal majhno culico. Mačeha mu je bila ukazala, naj nese koline v sosednjo vas k njenim sorodnikom. Boštjanček se ni smel upirati; molče je vzel culico in odšel v jasno, mrzlo noč. Bilo je še zgodaj; veličastno so peli zvonovi božično večernico.

Ko je bil Boštjanček že na pol pota, je pritekkel za njim domači psiček Pazi. Boštjanček se je silno razveselil nepričakovane družine.

»Oj, ti moj kužek, ali me boš spremljal? Mraz je, mraz, kajne? Pa bova hitro stopila, kar koj bova v Zagorici, potem pa urno nazaj proti domu. Veš, nocoj moram prižgati lučke pri jaselcah.«

Pazi je mahal z repom, kakor da razume Boštjančkove besede.

V zakurjeni sobi pri sorodnikih se je Boštjanček odpočil od dolge poti in se pogrel pri peči. Otroci so že prižigali lučke na drevesčku in pri jaselcah.

»Joj, kako lepo!« je vzkliknil Boštjanček in pri tem ga je zaškrbelo, kdo bo pri njegovih jaselcah prižgal svečke. Zato se je urno poslovil, poklical psička in sta odšla po isti poti proti domu.

Do doma je bilo pol ure hoda.

Boštjanček se je tesno zavil v tanko suknjico. Mrzel sever je vzdigoval plasti snega in ga v drobnih pršičih podil dečku v obraz.

»Oh, da bi bila že skoraj doma!« je vzdihoval Boštjanček proti svojemu spremljevalcu Paziju, ki je veselo tekkel pred njim. Spomnil se je na očeta, ki je bil odšel pred leti za delom na Francosko. Mama pa mu je zgodaj umrla. Imel je mačeho. Ta je izkazovala ljubezen samo svojemu sinu, ki je bil eno leto mlajši od Boštjančka.

Boštjanček je imel svojo borno posteljo v kozjem hlevu. Za Božič si je bil napravil v kotu jaselce. Njegove misli so bile vse dni pred prazniki samo pri jaselcah: kako bo razpostavil pastirčke, koliko svečk bo prižgal in kakšna lučka bi bila lepša, rdeča ali modra. Zato ga je silno bolelo, da ga je poslala mačeha baš na sveti večer z doma, ko bi bil tako rad pri svojih jaselcah.

Boštjanček se je ves tresel od mraza. Oster veter mu je silil prav do kosti. Oči so mu bile polne solz, komaj je še razložil pot pred

seboj. Namesto čez polje, je zavil na desno proti goščavi, ki je samevala sredi poljane. Tam ni bilo gazi, Boštjanček je gazil sneg do kolena. Postajal je čedalje trudnejši. Najrajši bi legel na tla in se odpočil. Noge so mu bile težke, komaj jih je še premikal.

»Veš, Pazi, malo se moram odpočiti, ne morem več dalje. Bova pa potem hitreje stopila, kajne? — Bogve, kako je pri mojih jaselcah,« ga je zaskrbelo.

»Za nekaj minut ležem, potem pa hajdi dalje proti domu.«

Omahnil je v sneg, ki mu je segel do pasu, kajti v bližini samotne goščave so bili visoki zameti.

Zatisnil je oči in kmalu sladko zadremal...

Pazi je pričel skakati okoli dečka, lajal je nad njim, ga vohal in ga parkrat celo potegnil z zobmi za suknjič, kakor da ga hoče pre-dramiti.

Boštjanček pa se ni ganil.

V velikih skokih jo je ubral psiček po sledi naravnost na pot in dalje proti domu.

Boštjančkov oče se je na sveti večer nepričakovano vrnil domov. Pripeljal se je z oddaljenega kolodvora prav s tistimi sanmi, ki jih je Boštjanček srečal sredi polja. Ko mu je žena povedala, da je poslala Boštjančka s kolinami v sosednjo vas, se je mož silno razjezil. Toda mačeha ga je znala potolažiti, češ, da bo Boštjanček itak ostal nočoj pri sorodnikih, jutri pa da se vrne domov. Mož se je na videz umiril, toda težke slutnje so objele njegovo srce. Venomer je hodil gledat na dvorišče, če se morda ne prikaže odnekod Boštjanček. A ni ga bilo. Oče je postajal nestrpen, stopil je za hišo, odkoder se je videlo daleč po vaški poti. V svitu meseca je nenadoma zagledal psa, kako teče po poti naravnost proti hiši. Pes se je približal, spoznal gospodarja, se zaganjal vanj, lajal in presunljivo cvilil.

»Kje imaš Boštjančka, Pazi?!«

Psiček je pričel še obupneje cviliti in vleči gospodarja za obleko.

Očeta je sunilo v srcu. Skočil je k sosеду, zaprosil konja in sani ter nato v največjem diru sledil Paziju, ki je tekel daleč pred konjem, naravnost v smeri, kjer sta prej hodila z Boštjančkom.

Boštjanček je bil že čisto trd, ko ga je oče dvignil v sani. Kmalu so bili doma. Dolgo si je prizadeval obupani oče, da bi revčka obudil k življenju. In res je Boštjanček odprl oči. Prva njegova beseda je bila:

»Očka! Joj, moje jaselce. Peljite me v hlev, k jaselcam, da prižgem lučke!«

Ves ginjen je oče vzel dečka v naročje in ga odnesel v hlev.

V kotu so stale skromne jaselce. Oče je prižgal rdečo lučko in svečke. Blaženo se je nasmehljaj Boštjanček.

»Ah, očka, pogledj! Jezušček se je dvignil v jaselcah, smehlja se mi! Očka, moj očka!«

Boštjančku je omahnila glava nazaj, zaprl je oči...

Oče je zastokal v silni bolečini, položil je sinčka na slamo in pokleknil k njemu. Po njegovih izmučenih licih so curkoma tekle solze na mrtvega sinčka...

Zunaj pa so mehko in pokojno peli svetonočni zvonovi.

SVETONOČNA

VENCESLAV WINKLER

Sveta noč, prečudna noč,
burja v svetla okna buta,
pot je s snegom vsa zasuta,
Jezus hodi mimo koč.

V naši zemlji sneg in mraz
stiskata ljudi brez konca.
Jezus je prišel med nas,
zlatega prinesel sonca...

V VLAKU . . .

BOŽIČNA IGRICA V ENEM DEJANJU

OSEBE:

MAJA }
VERICA } učenci (s torbicama in kovčegom),
JANEZEK }
MIHEC } učenci (s knjigami, aktovkami, kovčegi),
BOJAN }
TETKA KATJA (nosi očala in ruto),
STARI GOSPOD (siva dolga brada, kožuhast ovratnik, kučma),
SPREVODNIK (s torbico in čepico).

Igra se odigrava v železniškem vozu. V ta namen postavimo stole v dve vrsti, tako da predstavljajo klopi. Ozadje tvori velik kos lepenke ali več sestavljenih kosov, na katerih je naslikano okno kupeja. Desno in levo stran odra zapremo z zavesami ali z dvema španskima stenama. Ko igra prične, sedi samo tetka KATJA na enem prostoru kupeja.

(Navodila za igranje: Najprej razdelimo vloge med bratce in sestrice ali pa med svoje tovariše in se jih naučimo na pamet. Prepričajmo, kdo bo imel glavno ali lepšo vlogo, je popolnoma neumesten. Zakaj pri gledališču je tudi najmanjša vloga velike važnosti. Vsak naj izgovarja besede poudarjeno, razločno in ne prehitro. Zadnjo besedo soigralca naj si vsak dobro zapomni, da lahko nadaljuje pogovor s svojimi besedami; šele takrat, ko soigralec neha, naj prične govoriti, nikoli pa ne prej. Kako si uredimo oder, smo povedali že v prvem odstavku. Vse stvari, ki jih potrebujemo v igri, moramo že prej pripraviti: košaro tetke Katje, v kateri naj bo nekaj jabolk in drobnega peciva, vozne listke in klešče za sprevodnika, torbice šolskih otrok, kovčege starega gospoda in njegovo potno torbo, v kateri naj bo nekaj knjig in igrač. Čim več vaj in skušenj boste imeli, tem lepša bo potem otvoritvena predstava na božični večer. Znamenje z zvoncem za odrom, kadar pripelje vlak na postajo, se mora oglasiti vselej v pravem času!)

TETKA KATJA: Hu, kako vlak drdrda in ropoče, kakor da ga sam veter žene po tračnicah. Da, da (vzdihne), ko sem bila še čisto majhna, je bila vožnja nekaj prav redkega. Balí smo se tega črnega, puhajočega velikana, pa smo se raje vozili z vozom in konji. Oh, kako se svet izpreminja! Danes pa, Bog me varuj, letajo ljudje že po zraku. No, za tako zračno vožnjo, pa ne vem, če bi me kdo pridobil.

SPREVODNIK (vstopi ob njenih poslednjih besedah od desne strani).

TETKA KATJA: Gospod sprevodnik, bodite tako prijazni in mi povejte, kdaj pridemo v Zagorico?

SPREVODNIK: Ne bomo še kmalu tam, gospa, še celo uro se bomo vozili... Ravnokar se ustavljamo v Dolenji vasi.

(Za odrom se sliši znamenje z zvoncem.)

MAJA in VERICA (učenci v zimskih plaščih s torbicama in kovčegom vstopita od leve strani).

MAJA: Poglej no, Verica, tu imava pa mnogo prostora!

VERICA: Da, da, pozna se, da je danes božični večer; zato je vse tako prazno.

Kar sediva! (Pozdravi tetko Katjo): Dober večer!

MAJA: (istotako pozdravi): Dober večer!

TETKA KATJA: Bog ga daj, dekletí! Zdi se mi, da sta lepo vzgojeni in ponos svojih staršev!

SPREVODNIK: Vozne listke, prosim!

VERICA (pokaže vozna listka): Tu sta oba!

SPREVODNIK (pogleda, vozna listka, ju preluknja, vrne dekletoma in pozdravi):
Prihodnja postaja je Kamna gora! (Odide na levo.)

(Od desne strani pridrve razgrajajoč in vihteč šolske torbice in kovčega, JANEZEK, MIHEC in BOJAN. Sedejo, ne da bi koga pozdravili.)

BOJAN: Kaj vendar tekamo po vseh vagonih, saj je tu dosti prostora!

MIHEC: Hvala Bogu, končno so se vendarle pričele božične počitnice; komaj sem jih pričakoval, tako sem že naveličan tega večnega učenja!

JANEZEK: Živio! Tudi jaz pravim tako, požvižgam se na knjige in vso učenost!

MAJA (z upravičeno jeza): Zdi se mi, da nisi posebno brihten, ko ti gre učenje tako težko!

MIHEC: Kaj pa to tebe briga, ti učena gospodična.

VERICA (se tudi razjezi in se obrne k dečkom): Tudi jaz moram potrdati, da niste posebno pametni! Poleg tega ste pa še zelo neolikani!

MIHEC: Dekleti, enkrat sem vama že povedal, ne vtikajta se v naše stvari!

TETKA KATJA (se tudi huduje): Vi, dečki, ste mi res pravi nepridipravi! Sami ste izzivali prepir! Stopite v voz, ne da bi pozdravili, vpijete in teptate z nogami! Ali je to obnašanje? Mar je to lepo?

MIHEC (predrzno): Stara tetka naj bo tiho!

TETKA KATJA (presliši opazko, tajinstveno): Povejte mi, ali ne mislite nič na to, da bi vas lahko slišal božiček?

JANEZEK: Božiček! Haha! Ali verjameš vanj? (Pokaže na Bojana): Ti povej, Bojan!

BOJAN: Božiček! Ta je pa dobra! Saj nisem dete, da bi verjel!

MAJA: No, veš kaj, če bi bila jaz božično dete, bi ne dobil prav nič od mene, le verjemi mi!

VERICA: V zlati knjigi božičnega deteta smo vpisani vsi, jaz, ti in mi vsi. Kdor pa je hudoben, neolikan in predrzen, tega ime v nebesih kar prečrtajo.

JANEZEK: Če bi moral božiček na nas vse misliti in paziti, bi imel dosti dela! Ne vem, kako bi to uredil.

(SPREVODNIK pride od leve strani in pusti naprej STAREGA GOSPODA.)

SPREVODNIK: Novo selo, če kdo izstopi! Tu je prostor, gospod! (Odide na desno.)

(Za odrom znamenje z zvoncem.)

STARI GOSPOD (nosi veliko popotno torbo): No, pravo srečo sem imel, z otroki se tako rad vozim. Dober večer, mladina, upam, da veste, da je danes božični večer?

MAJA: O, jaz se že tako veselim!

JANEZEK (glasno): Jaz moram dobiti nogometno žogo!

STARI GOSPOD (hudomušno): Moraš? Nisi se lepo izrazil; sicer ti pa želim mnogo zabave na božični večer.

MIHEC: Jaz pa hočem šotor, kakor ga imajo Indijanci, fotografični aparat in poleg tega še mnogo denarja!

STARI GOSPOD: Ti pa kar hočeš? No, skromen nisi, mali nepridiprav.

TETKA KATJA (vzame iz košare jabolko in ga ponudi Maji): Ali hočeš jabolko?

MAJA (vstane in napravi poklon): Da, hvala lepa, prav rada! (Vzame jabolko in zopet sede.)

TETKA KATJA (kakor zgoraj, vzame iz košare košček peciva in reče Verici): In ti morda košček peciva?

VERICA (vstane, vzame pecivo, se zahvali): Tole pa pride k mojim božičnim darilom!

BOJAN (vstane, gre k tetki in reče predrzno): Še meni jabolko!

TETKA KATJA: Ne, ne, mladi mož, za take, ki ne znajo prositi, ki ne morejo biti skromni, ki razgrajajo in delajo neumnosti, ki ne pozdravljajo starih ljudi, za take, ki morajo vse imeti, za take dečke nimam jabolk. Tudi jaz verjamem, da take otroke božiček črta iz svoje zlate knjige!

STARI GOSPOD (potegne pri tetkinih zadnjih besedah iz žepa beležnico in svinčnik, prične v njej listati in črtati).

MAJA (to vidi in pravi polglasno Verici): Stari gospod je tako čuden! Kdo bi neki bil?

VERICA (zašepeče Maji): Bog ve? Tudi meni ni to jasno!

MIHEC (opazuje starega gospoda in mu reče): Vi se pa gotovo peljete iz mesta, kjer ste nakupovali za božične praznike? In sedaj črtate v beležnici svoje opravke?

STARI GOSPOD (spravi beležnico, nenadoma vstane): Ne, kar sem prečrtal, je tvoje ime, dragi dečko! In tudi Janeza in Bojana ni več v moji knjigi. Božičnih daril letos ne boste dobili, ker ste nespodobni in predrzni. Kaznujem vas po višjem ukazu! (Z mogočnim glasom): Sveti Peter sem in potujem po svetu, oblečen kakor popoten človek, da me ljudje ne poznajo. Po svetu hodim, da spoznam dobre in hudobne otroke in jih javim božičnemu detetu!

(Nekaj časa vse tiho, Verica in Maja se stiskata druga k drugi, nato):

JANEZEK (prestrašeno): Oh, na to pa nismo niti mislili; kako smo bili neumni!

BOJAN (žalostno): Ljubi sveti Peter, ne bodi hud na nas!

MIHEC (žalostno): Ne izbriši nas iz knjige, saj se bomo poboljšali!

MAJA: Ljubi sveti Peter, ne kaznuj jih prehudo!

VERICA: Sedaj so žalostni. Zdi se mi, da niso tako poredni, čeprav se niso lepo obnašali.

TETKA KATJA: Tudi jaz prosim zanje, odpusti jim! Naj jim bo tvoja strogost v svarilo za prihodnjic. — Kmalu bomo v Zagorici, kjer se bomo radovali nocojšnjega najlepšega večera v letu, božičnega drevesca, jasele in neštetih daril, ki nam jih prinese božiček. Kam pa ti potuješ?

SVETI PETER: Jaz potujem dalje in dalje! Okoli sveta in brez konca, da spoznam tiste, ki verujejo v božično dete. (K dečkom): Za danes naj bo! Odpuščam vam! (Dečki se razvesele.)

JANEZEK (skesano): Zapomnili si bomo današnji večer in se ne bomo več tako obnašali kakor smo se danes.

SVETI PETER: Zato vas bom tudi za spomin obdaroval! (Prične deliti iz svoje torbe božična darila, knjige, igrače, tudi tetka Katja dobi majhen zavitek.)

MAJA: To je pa res lep začetek božičnega večera!

SPREVEDNIK (od leve): Zagorica! Izstopiti!

TETKA KATJA: Otroci, izstopite! (Napravi poklon pred svetim Petrom): Na svidenje!

MAJA in VERICA (napravita poklon): Vožnja s teboj je bila pa res lepa!

JANEZEK (spoštljivo pozdravi, ravno tako Mihec in Bojan): Lepo se ti zahvaljujemo in zbogom! Srečno pot!

SVETI PETER: Upam, da vas še vidim! Bodite pridni, ubogajte mamico in očka in ne pozabite na božično dete!

(Vsi so izstopili, odšli na levo, sprevednik z njimi. Za odrom znamenje z zvoncem.)

SVETI PETER (sam v vozu, stopi k oknu; za odrom pojo otroški glasovi božično pesem »Sveta noč, blažena noč«. Sveti Peter stoji pri oknu in maha z roko v pozdrav. Ko pesem utihne, padé zastor. Glasovi pa lahko postajajo tudi vedno tišji, da se zdi, kakor da bi se vlak oddaljeval.)

Zastor pade.

PRI JASLICAH

ZA PETJE IN KLAVIR PRIREDIL JOS. PAVČIČ

Prisrčno

p *pp* *mf*

ppp *rit.* O De - te pre - mi - lo, ne - be - ško da - ri - lo, prid'

(Solo) *p* *poco rall.* *mf*

k me - ni v sr - cel Te ni - so spre - je - li, pod stre - ho ne

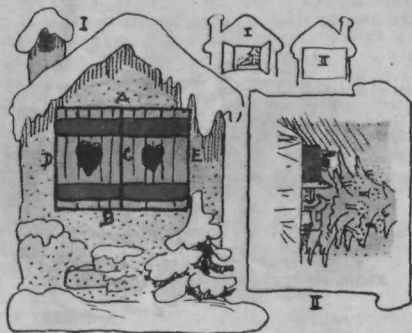
rit. *p* *(Vsi)*

vze - li ne - mi - li ljud - je. O De - te pre - mi - lo, ne - be - ško da -

I. *rit.* *p* *pp*
 ri - lo prid' k me - ni v sr - ce!
 II. *p* *pp*

BOŽIČNO PRESENEČENJE

Prerišite ti dve sliki
 I. in II. in ju pobarvajte!
 Nato razrežite z nožem
 črte A, B in C, črti D
 in E upognite, sliko II. pa
 prilepite v odprtino okna.
 Če odprete okno, vidite
 v sobi božično drevesce
 v siju nešteti lučic!

NAŠ SVETI VEČER

MANICA KOMANOVA

Pravim naš, ker tak sveti večer smo obhajali pri nas doma.

Pa ne mislite, dragi moji, da smo imeli bogve kakšno posebnost! Kaj šel! Najvažnejše na ta večer so bile jaslice. In lučke okrog hlevčka... In angel, ki je trobil... Pa še sveti duh, ki je bingljal od stropa doli, na nitki, kajpada.

Božičnega drevesca nismo poznali. Kje neki. Ko pa sem bila o lanskem božiču spet doma, sem razun starodavnih jaslí v kotu opazila na široki metergi (lesena naprava za umešanje kruha) tudi božično smrečico. Toda rečem vam, da me je to nekako motilo. Le tja v kot pod strop so mi uhajale oči. Tam so bile jaslice, tam so bili spomini, tam je bila moja mladost...!

Kako živo vstajajo ta večer iz pozabljenja razni prizorčki in se vrstijo drug za drugim pred dušo, ki sanja, sanja...

Kakor sem že rekla, nič posebnega ni bilo pri nas na božično noč in vendar je bilo vse drugače, vse lepše kakor pa druge večere.

Že to, da nas ni nihče priganjal v posteljo in da smo smeli imeti vso noč luč, že to, rečem vam, je bilo za nas silno imenitno.

K polnočnici otroci nismo hodili. Pač pa smo se po mili volji igrali, bodisi »slepe miši« ali pa kaj drugega, vmes pa prigrizovali ostanke svetonočne večerje — kuhane suhe krlje.

Še oče, ki se je po polnoči zaril v svojo posteljo, nam je ta večer vse spregledal. Nihče ni bil ozmerjan, kaj šele tepen. Druge večere bi kaj takega ne bilo mogoče. Pri našem očetu že ne.

Seveda smo končno tudi mali neugnančki omagali in polegli po klopeh ali pa tudi kar po tleh.

Jej, kako živo se spominjam, kako je nekoč brat Srečko legel na klop in se odel z maternim krilom. Kmalu je zaspal. V spanju se je skušal preobrniti in — štrbunk — že je telebnil na tla. Pri tem je potegnil za seboj tudi materino krilo, ki je pri padcu kakor ogromna perutnica zafrfotala po zraku.

Vsi, ki smo še bedeli, smo bušili v glasen krohot, zlasti še, ko smo gledali s kakšnim obrazom se je Srečko dvignil s tal in otipaval svoje boleče ude. Da se vam izpovem odkrito: Srečkotu smo malce privoščili. Bil je namreč od nas drugih precej starejši, pa nas je včasih obdaroval z marsikatero nezasluzeno ampak krepko »bunko.« Tisti večer se mu je pa povrnilo.

Tako, moji mladi prijateljčki, smo obhajali mi naš sveti večer. Vi ga boste nekoliko drugače, seveda. No, najsi ga slavite že tako ali tako, jaz vam vsem prav iz srca voščim vesel in srečen božič! Pozdravljeni!

KAJ JE POVEDAL BOTER MATJAŽ

OSKAR HUDALES

3. Sveto mesto Kairuan.

V petek sem ga pri verouku pošteno polomil. Gospod katehet mi je velel, naj mu naštejemo sveta mesta. Ker nisem znal, sem molčal ko grob. Zato se je gospod hotel prepričati, kako trdno so vsajena v glavi moja ušesa. Zaradi sramu in bolečine sem se cmeril še na potu iz šole. Čebulov pa, ki je tisti dan slučajno nekaj znal, me je še dražil. Na moč sem bil jezen. Boter Matjaž je to opazil s svojega vrta.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal. »Sem pojdita in povejta!«

Franceta seveda ni bilo treba dvakrat prositi. S škodoželjnim nasmehom je povedal vse, še pik in vejic ni pozabil.

»Nič zato!« me je tolažil boter. »Svetih mest je na svetu mnogo, seveda ne samo krščanskih. Za enega, ki je sveto mesto mohamedancev, stavim, da tudi gospod katehet ne ve.«

»Mislite, da ne?« sem vprašal ves srečen.

A boter Matjaž ni ničesar odgovoril. Prinesel je velik zemljevid, ga odprl in pokazal na neko točko na vzhodnem koncu gorovja Atlas v severni Afriki.

»Kairuan,« sva brala hkratu s Francetom.

»Da, Kairuan,« je odvrnil boter. »Kje leži, sta videla. Pokrajina je tam pusta in peščena. Kamor pogleda oko, je sam bel pesek. In iz tega peska

se dviguje ravno tako belo mesto Kairuan, najstarejša mohamedanska naselbina in najsvetejši kraj v Afriki. Ne iz zelene oaze, temveč naravnost iz puščave zrastejo popotniku prizmaste in kockaste oblike hiš pred očmi. Sredi mesta se kopičijo kupole svetišča, Sidi Okbajeve mošeje, obkrožene od trdnih brambnih zidov. Mohamed, ustanovitelj muslimanske vere, je umrl leta 632., a že 39 let pozneje, leta 671. je pobožni Sidi Okba postavil temeljni kamen za to mošejo. Njena starost nič ne moti njene lepote. Ravno nasprotno: ko stopiš v mošejo, onemiš od začudenja.

Na dvorišču te preseneti njegova razsežnost, stebrišče in četverkotni minaret, štirideset metrov visok. Na zapadni strani dvorišča stopiš v molilnico. Tudi tam je cel gozd stebrov, ki dele dvorano v ozke hodnike, in niti dva stebra si nista enaka. Vsak je narejen v drugačnem slogu. Veliki, grozdnati lestenci vise s stropa srednje ladje. V stranski kapeli vidiš najlepše srednjeveške okraske iz zlata, take, kakor jih kulturna zgodovina le malo pozna. Po desetih stopnicah se je mogoče povzpeti na prižnico, narejeno iz sikorinega lesa. Kar poleg so vrata iz palmovega lesa, na njih pa je vrezano ime ustanovitelja mošeje: Sidi Okba Ben Nafis. Kairuan je eno izmed štirih vrat v paradiž. Tri so v Aziji: Meka, Medina in Jeruzalem. Toda v Kairuanu je težko priti skozi ta vrata. Blizu prižnice stojita namreč dva porfirasta stebra. Le majhen presledek je med njima. Pobožni mohamedanci namreč pravijo, da vernik, ki se splazi skozi to odprtino, gotovo pride v nebesa. Za debeluhe je to kaj stroga sodba, le suhcem se posreči priti skozi. Po tem naziranju torej ne bo noben debeluh videl Alahovega obličja. Zunaj mestnih zidov stoji sredi peščenih gričev druga mošeja. Pod njeno kupolo je pokopan Abu Zemaá, Mohamedov prijatelj in — brivec. Več kot tisoč let že hodijo pobožni romarji v Kairuan. Pred petdesetimi leti ni smel noben nevernik stopiti na njegove ulice. Šele leta 1881. so si Francozi priborili to pravico. Odslej smejo tudi drugoverci, razen židov, obiskati kraj, kjer je pokopan za Mohamedovo vero zaslužen mož: Sidi Akba Ben Nafis. Kljub temu je belec v Kairuanu le redek gost, ker le malokdo ve zanj.«

»Tudi gospod katehet ne,« sem rekel Francetu, ko sva šla od botra.

»Gotovo ne,« mi je potrdil.

Zadovoljen sem se vrnil domov.

KAKO FOTOGRAFIRAM BOŽIČNO DREVO

Fotografični aparati so dandanes kaj močno razširjeni. Zlasti v mestih je skoro ni hiše, kjer bi ne imeli te čudežne skrinjice, ki za spomin posname ljube obraze, pristrčne trenutke, vesele skupine in še to in ono. Tu vam podamo nekaj kratkih navodil, kako ohraniti za pozna leta podobo prizorčka z božičnega večera.

Najbolje se bo posnetek posrečil zvečer pri električni razsvetljavi. Za momentni posnetek je namreč svetloba svečic preslaba, četudi gori v sobi električna luč. Zatorej je potreben časovni posnetek nekaj minut (pri dnevni svetlobi zadostuje le nekaj sekund).

Najprej postavi-
mo aparat približno 4
do 5 m oddaljeno od
drevesca na kak pod-
stavek (mizo), ali ga
pa pritrdimo na foto-
grafično stojalo. Da bo
drevesce dovolj osvet-
ljeno, prižgemo v sobi
vse električne žarnice.
Čim več svetlobe ima-
mo na razpolago, tem
manj bo treba osvet-

liti občutljivi film ali ploščo. Če imamo v sobi tri močne, svetle žarnice in delamo z najbolj občutljivim filmom ali ploščami, potem zadostuje pri zaslobi $f = 9$ osvetlitev 2 do 3 minute.

Pred posnetkom prižgemo svečice na drevescu in vzamemo v roko žepno uro, da izmerimo čas. Najprej osvetlimo drevesce približno 10 sekund, nato svečice previdno (brez dotikanja) ugasnemo, pritisnemo še enkrat na sprožilec in osvetlimo še 2—3 minute. Med osvetljenjem pa ne smemo niti najmanj premikati ali tresti aparata; če stopa kdo po sobi, mora hoditi po prstih, da se ne bi aparat pričel tresti in da bi pozneje slike ne bile nejasne in obrisi na gotovem filmu, plošči ali sliki premaknjeni.

Tudi pri dnevni svetlobi lahko fotografiramo božično drevo s prižganimi svečicami, le aparata pri tem ne smemo usmeriti proti oknu. Podnevi osvetlimo pri zaslonki $f = 9$ 10—25 sekund.

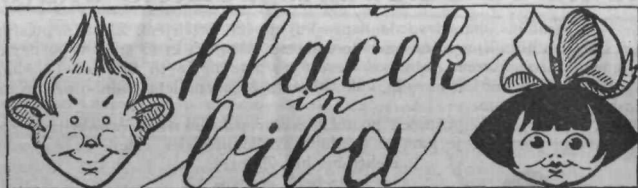
SVETA NOČ

DANILO GORINŠEK

*Zdaj nebo pokoja vliva,
duša sanje zlate sniva.
Sveta noč...*

*Srce znati bi hotelo,
kaj nocoj je tak veselo.
Sveta noč...*

*Sluti le, da v Betlehemu
sin rodil se svetu vsemu...
Sveta noč...*

2. NA MIKLAVŽEVO

Očka, mama govorita,
 nauke dajeta, svarita:
 „Glejta, da se spokorita,
 in k Miklavžu brž molita!“

Misli Biba, misli Hlaček . . .
 Kaj bi neki storil spaček?
 Prst na čelo položi,
 Bibi modro govori:

„Zdaj bo treba priden biti,
 se Miklavžu prikupiti:
 ti boš gospodinjstvo imela,
 zame bo pri očku dela!“

Mama šla je na obiske,
 očka ima uradne spiske,
 Liza zunaj klepeta,
 zdaj otroka sta sama.

Biba v sobi tla pomiva,
 pridno jih z vodo zaliva.
 Zdaj parket bo kmalu bel,
 kdo bi ga ne bil vesel!

Kaj, če mokre so preproge,
 vse pohištvo, vse zaloge!
 Huda je po tleh poplava,
 Biba krasno se zabava.

Hlaček se v pisarni kreče,
pisma trga, v koš jih meče.
To za očka naredi,
da ne bo imel skrbi.

Hej, hranilna knjižica!
Očka tam denarce ima.
Brž pripiše ničle tri,
zraven packo naredi.

Ko sta vse lepo uredila,
sta k Miklavžu pomolila:
joj, kako jih bo vesel,
parkelj, marš, ne boš jih vzela.

Komaj se je zvečerilo,
komaj ave odzvonilo,
zunaj nekaj zarožlja;
to Miklavž in parkelj sta.

Hlaček se pod mizo stiska,
Biba mami v krilu vriska,
očka pravi: „Parkelj, ná,
vzemi s sabo kar oba!“

„Saj bom priden“, Hlaček vpije,
Biba vsa se v krčih vije.
Parkelj stegne k njim roko,
v koš pobaše njega, njo.

Parkljev koš pa nima dna,
skozenj zdrsneta na tla,
Hlaček prvi, druga Biba,
z njima pa še bridka šiba.

Ko po zraku se love,
parkljev rep dobe v roke,
Hlaček parklju rep izpuli,
revez grozno, da zatuli.

Parkelj ven jo pocedi,
da se vse za njim kadi,
a Miklavž se le smehlja
in darov obilo dá.

VINKO BITENC:

UJABLJENI KRALJEVIČ

PRALICA

Princ Fernando se je še vedno mudil v luki. Opica Diki je postala preveč nadležna, zato jo je princ dvignil v naročje in jo rahlo pokaral.

Esmeraldo se je naslonil na vogal neke hiše, zapičil svoj risji pogled v princa in potrpežljivo čakal.

Princ se je bil odpravil dalje. Opica Diki je spet smela stopicati poleg svojega gospoda.

Na levi strani ulice so se vrstile najrazličnejše prodajalne, krčme in taverne (beznice). Iz slednjih je odmevalo petje in kričanje morzarjev. Nedorasli fantalini, prodajalci rib, so tekali ob hišah sem in tja in kričaje ponujali svoje blago.

Drugi zopet so prodajali pomaranče, smokve in posušeno grozdje.

Med ves ta hrušč in ropot se je vmešavalo vpitje morskih galebov, ki so obletavali ladje, škripanje jamborov in pljuskanje vode.

Ulica je bila dolga in se je na drugem koncu zoževala v samotni morski pomol, ki je v obliki elipse (jajčaste oblike kroga) štrlel v morje.

Mladi princ je veselo opazoval ves ta dirindaj pristaniškega življenja in počasi korakal dalje. Namenil se je iti prav do konca ulice in se potem z nasprotne strani vrniti v palačo.

Esmeraldo je pospešil korak, da bi princa prehitel.

Nobenega sprehajalca ni bilo na pomolu; odaljen šum in vrišč je prihajal iz pristanišča.

Hiše so bile tu zelo nizke in so se zdele, kakor da bi v njih vse izumrlo; tu in tam se je prikazala na pragu kaka sključena ženska postava ali kak otrok.

To so bile ribiške hiše.

Princ, ki je ljubil take samotne sprehode, je bil ves zadivljen od krasote morja. Njegov jasni deški pogled je plaval daleč, daleč preko morskih gladin.

Opica Diki pa ni bila vneta za prirodne krasote. Svojo nezadovoljnost je pokazala s tem, da je venomer tiščala nazaj proti pristanišču in skušala strgati zlato vrvco.

To pa se ji ni posrečilo.

»Mladega gospoda gotovo zelo zanima lepota morja«, je Esmeraldo prijazno nagovoril princa.

Princ Fernando se je zdrznil. Bil je tako zamišljen, da ni opazil, kdaj se mu je približal tujec.

»Gotovo, saj gledam morje na tem kraju šele prvič v svojem življenju,« je odgovoril princ in pri tem premeril tujca od nog do glave.

»Torej mladi gospod ni iz Valencije? Jaz pa sem ribič, poznam morje, saj sem tako rekoč zrastel na morju.«

Otroška duša prinčeva ni spoznala zlobe, ki je bila v teh besedah. Še celo z večjim zaupanjem je pogledal čudnega neznanca in dejal:

»Potem mi pa povejte kaj o morju.«

»Prav rad ti povem, mladi gospodič. Čakaj, najprej moram popraviti čoln, da mi ga ne odnese voda.«

Stopil je na rob pomola, se sklonil, potegnil za verigo priklenjen čoln čisto k bregu in ga močno pritrdil.

»É, mi ribiči imamo trdo življenje. Mnogo se moramo truditi za svoj plen!«

In spet je princa ošinil s hudim pogledom. Princu pa se je skoro zasmilil revni ribič. Hotel je nekaj izpregovoriti, toda Esmeraldo ga je prekinil.

»Tvoja mala spremljevalka se me pa boji, kali?« Hotel je pobožati opico, toda ta se mu je umikala.

»Čakaj, mala, čakaj, ti dam kaj sladkega za pod zobe, potem se me pa ne boš več bala. Moj sin ima vedno kakšne dobre stvari pri sebi. Pa ga pokličem.«

Nastavil je prst na usta in zažvižgal. Takoj se je od neke hiše utrnila črna postava in hitela proti morju. Bil je Rodrigo.

Ko je prihitel na mesto, mu je Esmeraldo skrivnostno pomežiknil z očmi.

»Sinko, poglej, kako ljubka živalca je to. Na žalost pa se me boji. Daj, postreži ji s kakimi sladčicami, gotovo imaš kaj pri sebi. Jaz pa medtem razložim mlademu gospodiču zanimivosti naše morske okolice.«

Princ Fernando je nehote začutil v srcu neko čudno bojazen in čut velike osamelosti se ga je polotil. Hotel se je že posloviti, ko je tedaj nastal v bližini čolna velikanski šum; morje je vzvalovilo in prikazal se je zajeten morski pes.

Princ je od začudenja obstrmel.

Esmeraldo se je lokavo nasmehnil in zamrmral proti Rodrigu:

»Kakor nalašč!«

In je z veliko vljudnostjo pojasnjeval princu lastnosti in navade morskega psa.

Princ je strme poslušal in ves zamaknjen gledal velikansko žival, ki se je spet oddaljevala. Niti opazil ni, da mu je zlata vrvca, na kateri je imel privezано opico, zdrknila iz rok.

Rodrigo si je bil medtem že v toliko pridobil naklonjenost opice Diki, da jo je smel pobožati. In s tem je dosegel vse. Hitro je odpel vrvcu in jo vtaknil v svojo malho. Nato je izvlekel belo, zapečateno pismo in ga pripel opici med jermena okrog ledij. Takoj nato je lopov silno plosknil z rokama. Opica se je prestrašila in zbežala. (Če opica zasliši pok, takoj pobegne.)

Esmeraldo pa je v tistem trenutku zgrabil princa in mu z bliskovito naglico zamašil usta.

Rodrigo je princu zvezal roki, urno sta ga dvignila, položila v čoln.

Ubogí princ Fernando si je skušal pomagati — toda zaman!

Esmeraldo in Rodrigo sta skočila v čoln, ga odrinila od kraja in odveslala preko široke morske ravni.

4.

V palači je zavladovalo živahno vrvenje. Vojaški poveljniki so dali kratke, osorne ukaze, vojaki so tekali semintja, čistili orožje, snažili težke čelade in oklepe, zakaj minulo je že dokaj časa, kar jih niso rabili v boju s sovražniki.

Mlajši vojaki so molčali in z občudovanjem zrlí na svoje starejše tovariše, ki so se šalili, se smejali in prepevali različne arabske in španske pesmi, medtem ko so hladnokrvno preizkuševali ostrino mečev in sulic.

Drugi zopet so zlagali v velike zaboje različna jedila, zelenjavo in sadje. Vse to je nadzoroval vojaški kuhar. Njegovi pomočniki so vsipali v velike vreče moko, riž, sladkor in druge kuhinjske potrebščine. Te vreče so natovorili na mule, ki so odnašale blago v pristanišče na ladjo. V ogromne mehove so natakali pitno vodo in žlahtno špansko vino. Nosači pa so odnašali napolnjene mehove k morju.

Vse to se je vršilo z neobičajno mrzlično naglico, kajti ukaz kneza don Pedra se je glasil, da mora ladja v najkrajšem času odriniti iz luke proti Balearskim otokom, kjer so imeli svoja skrivališča drzni pirati.

Po vseh velikih pripravah sodeč, se je knez don Pedro trdno odločil, da do skrajnosti zatre zločinski posel morskih roparjev, ki so se upali njemu, poglavarju ponosnih Maurov, na odprtem morju ugrabiti dragocene zaklade in darove velikega turškega sultana.

Vojaki so bili vsi navdušeni za pohod proti razbojnikom, naveličali so se bili namreč že večnega posedanja in poganja po vojašnicah. Po njihovih žilah se je pač pretakala bojevita arabska kri.

In še nekaj drugega je bilo, kar jih je z vso silo vleklo v boj proti piratom: želja po bogatem plenu. Morski roparji so imeli v svojih skrivališčih nakopičenega ogromno blaga. Lakomnost pa je bila Mauirom kar prirojena, zato ni čuda, da so se s takim veseljem pripravljali na boj.

(Dalje prihodnjič.)

STOPINJE V SNEGU

Ali ste že opazovali kakšen je odtis bose noge v pesku ali pa v stanovanju, če ste stopili z mokro nogo na tla?

Gotovo si znate sliko, ki jo nariše mokra noga na tla, predstaviti ali pa celo narisati? Celega podplata ne vidite nikdar na tleh, temveč le velik okrogel odtis zadnjega dela stopala, zunanji rob noge, sprednji del in pet prstnih odtisov. Odtisi štirih prstov stoje kakor majhne pike pred sprednjim delom podplata.

Tudi sled ali odtis živalske noge kaže v mehki, mokri zemlji ali v snegu močnejše ali slabejše odtise, kakršne vrste je pač žival. Kdor je prav posebno spreten, bo iz njih takoj uganil vrsto in velikost živali, pa tudi smer hoje.

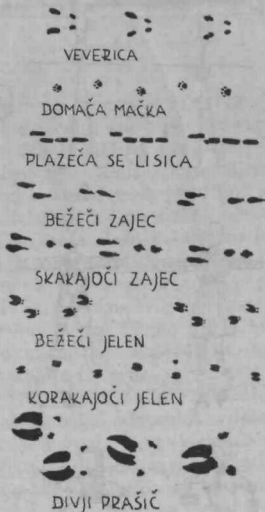
Odtis konjskega kopita je gotovo vsem znan; mnogim gotovo tudi sled preko srede preklanega kopita, kakor ga imajo krave, ovce in koze. Te živali imajo po dvoje prstov, dotikajo se pa tal le s sprednjim parom prstov; med tem ko je konj enoparkljar, ker se dotika tal le s kopitom. Tudi domači prašič je enoparkljar, nosi pa oba zadnja prsta niže, zato ju tudi na odtisu prav dobro opazimo.

Sledi mačke in psa ne bo težko pogruntati; poleg večjega še pet okroglih odtisov in pri psu pred temi odtisi še štiri majhni odtisi krempljev. Ravno v tem se sled psa razlikuje od sledi mačke, ki pri hoji potegne kremplje v kožo.

Tudi stopinje kokoši, goloba in vrabca je lahko razlikovati. Te živali vtisnejo v tla ali sneg tri kremplje spredaj, zadaj pa enega.

Težje pa je spoznavati stopinje in sledi divjih živali. Le lovci, gozdarji in ljudje, ki so v stiku z naravo, morejo z večšim očesom razlikovati stopinje posameznih živali: lisice, zajca, volka, jelena, divje mačke, jazbeca itd.

Na naši sliki vidimo odtise korakov različnih naših živali. Tudi vam ne bo delalo težav, če boste pozimi, ko zapade svež sneg, malo bolj na široko odprli oči in kaj kmalu se boste naučili razlikovati najvažnejše sledi in odtise naše domače divjačine.

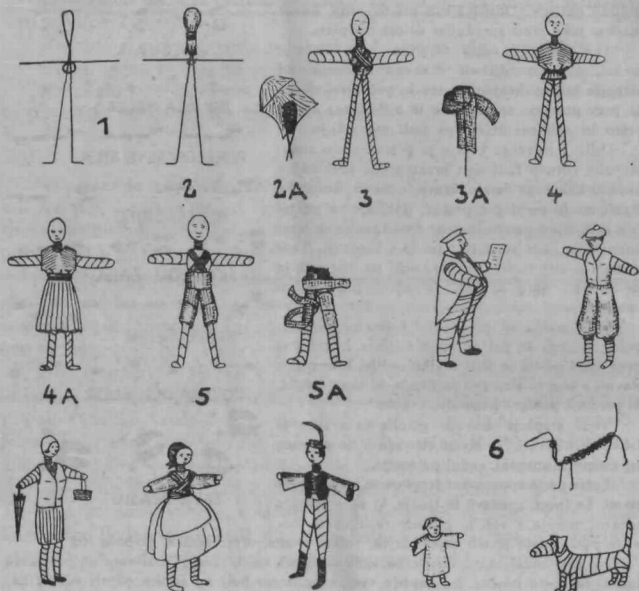
ZA SPRETNE ROKE

PUNČKE IZ PAPIRJA

Kako lepo in zabavno je, če si znamo za igranje izdelati stvari sami! In ker je izdelava punčk iz papirja prav lahka stvar in gre hitro izpod rok, hočemo tudi to poskusiti.

Potrebujemo samo nekaj močne cvetlične žice in par kosov svilenega ali krepkega papirja v različnih barvah. Najprej vzamemo košček ne preveč mehke žice, ki ima približno 20 cm dolžine in ga v sredi tako zavijemo, da tvori majhno zanjko (glej sliko 1.). Ogrodje za punčkino glavo in noge torej že imamo. Če še zanzanjamo okoli tega ogrodja kos žice (10 cm dolge), pa dobimo tako še obe roki (slika 1.). V zanjko,

ki tvori glavo punčke, stlačimo košček vate in jo prevlečemo z rožnatim (barva kože!) svilenim papirjem, ki ga pričvrstimo z enakobarvno nitjo na vrat punčke (2 in 2 a). Nato izrežemo ozek trak istobarvnega papirja, kakor ga ima punčkina glavica, in ga položimo tja, kjer se stikata roki s truplom, ovijamo ga preko ene roke, na koncu zavijemo nazaj in od tu ovijamo zopet do srede, kjer ga trdno privežemo z nitjo (slika 3, 3 a). Na drugi roki in na obeh nožicah napravimo isto. Ako bi bile roke ali noge pretanke, pa položimo na žice, preden pričnemo ovijati papir, nekoliko vate.

Obraz poslikamo s tušem ali z gosto barvo, da se na tankem papirju ne razlije.

Sedaj našo punčko že lahko oblečemo. Najprej izrežemo iz tankega blaga ali papirja kratek jopič, ga potegnemo punčki čez glavo in ga v pasu trdno privežemo. Krilo je najboljše, če je napravljeno iz krep-papirja, ker lepo pristoja; dobro pa je, da ga urežemo tako široko, da se da trikrat ali štirikrat oviti okoli telesa (slika 4, 4 a).

Če hočemo napraviti mesto punčke fantiča, mu moramo obleči hlačke (št. 5), ki so dolge in 2 cm širok trak svilenega papirja. En konec privežemo v sredini telesa, ovijamo papir do kolen še dalje, kakršne hlačke pač želimo, kratke ali dolge, in od tu zopet nazaj. Drugo hlačnico napravimo na isti način; preostali konec papirnatega traka pa ovijemo okoli srede ogrodja, da tvori nekak pas.

Na ta način lahko oblečemo punčke v najbolj pestre oblečke ali različne noše, od katerih vidimo na naši sliki še par primerov.

Ogrodje za psička napravimo v poljubni velikosti iz žice in ga ovijemo s črnim papirjem ali z debelo volno.

DEČEK IZ SIROTIŠNICE

POVEST

ARNOŠT ADAMIC

Beg.

Žalosten je stopical ujetnik po spalnici in se imenoval osla, butca, tepca in kar je še takih lepih imen. Sesti ni smel na posteljo, en sam stol so mu dovolili, kjer je smel počivati. Ta je stal tik pred vrati s steklenim okencem, odkoder so ga nadzorovali. Kadar je sedel, je moral gledati v tiste deske. Za kratek čas je stezal jezik proti lini, a previdno samo takrat, kadar se je oko odstranilo izza stekla. Take stvari je počenjal prav za prav zaradi ogorčenja. Zelo počasi mu je minevalo popoldne. Z dvorišča se je v tiho sobo razlegal vrišč veselih otrok, on je pa samoten korakal sem in tja. Še skozi okno ni smel pogledati. Tedaj je nenadoma priletel skozi okno v papir zavit kamen. V skritem kotu je prečital vsebino pisma, ki mu ga je bil poslal Bine na mednarodni način, kar po zračni poti. Sporočil mu je, da je vse pripravljeno, po večerji da se dobita na vrtu.

Kdo ne pozna romarske mrzlice? To je tisto čudno drhtenje, nemir in ščegetanje okoli srca, ki ga občutiš, preden odpotuješ. Tonku niti jed ni šla v slast, ko se je zvečer znašel pred svojo skodelico v obednici. Bine mu je od konca mize skrivnostno namigaval, naj le je in miruje. Res se je Tonek nemirno presedal, kakor da bi imel sto mravelj pod obleko. To bi mu lahko nakopalo ljubeznivo pozornost sestre, zasliševanje in morda bi ga še celo skrbljivo spremili v posteljo, potem pa — zbogom prostost!

Tudi večerja je minila. Med tem ko se je nasičena družinica odpravljala v spalnice, sta jo zarotniška tovariša skrivaj ucvrla na vrt, vzela vrv, odprla rešetko nad požiralnikom in izginila kakor kafra. Prvi je stopal navzdol po klinih Bine, za njim je lezel Tonek. Tema se je zgostila, v slepo sta z nogami tipala kline in se po opičje spuščala v globino. Kmalu sta začutila pod nogami širok betonast rob, ki je vodil po obeh straneh kanala. Iz teme je siknil Bine:

»Stopaj previdno za menoj!«

Izvelkel je žepno svetiljko in pritisnil na gumb, da je ozek pramen svetlobe šinil v temo. Tonka je zaradi tega obšla samozavest in navdušen je stopal za pajdašem kakor vojak za generalom na paradi. Podzemeljska pot je bila neznano dolga. Vedela pa sta, da vodi proti zahodu pot do reke, in v to smer sta krenila. Kanal je odvajal mestno nesnago v reko. Tu so se pasle podgane najrazličnejših debelin in

dolžin. Preplašene in oslepljene so se dleskajoč umikale, preskakovale jarek in cmokale v nesnago. Hitro sta nadaljevala nočni pohod. Poti pa le ni bilo ne konca ne kraja. Ko sta hodila kake pol ure, je zdajci nekaj tako pošastno zacvililo ali kaj, da sta trepetaje obstala in je Bine ugasnil svetiljko. Neskončne hipe sta stala in pridrževala sapo. Nehote sta se znašli njuni roki in oba sta čutila, kako jima utripajo žile. Glas pred njima se je ponovil, a sedaj bolj razločno. hkrati se je pa začulo pošastno sopihanje nekje za njima, da so se jima ulile mrzle potne srage. Stisnila sta se k vlažnemu zidu. Resnično kesanje je planilo v mladi trepetajoči telesci, dušici sta se zvijali, prosili odpuščanja in zatrjevali, da nikoli več, nikoli, za vse na svetu ne bosta ušla iz sirotišnice. Glasovi so pa naraščali, se hrupoma bližali, in uboga grešnika sta hitela obujati kesanje. Samo še zamižala sta, počenila in nastavila grbi. Divja gonja se je bližala od obeh strani. Nenadoma je ves hrup in vrišč gromko presekal oglušujoč strel. Kaj se je zgodilo?

V CINCINOVEM BRLOGU.

Če se človek brez svoje zasluge rodi v imenitni hiši in mu že pred rojstvom venčajo zibelko, tedaj postane navadno iz malega črviča neki nekdo, ki se mu vse klanja. Povsod so mu odmerjene visoke službe, vrata se mu sama na stežaj odpirajo. To vse samo zaradi čednosti, ki ji pravijo bogastvo. Kaj čudna reč je to bogastvo; čim več ga je, tem večji kup raste iz njega. Bogati človek pa sedi tam, se sveti daleč okoli, le malokdaj se skloni in pogleda podse, kjer bega in se peha množica takih, ki so se rodili v ponižni bajti in jih morda ni bil nihče vesel, ko so prvič zavekali. Ti slednji stegujejo roke proti tistemu kupu, žugajo, kolnejo, plezajo navzgor in gazijo drug drugega. Le malokomu se posreči, prigristi se tja gor. In če se, pravijo ljudje temu — sreča. Prav na dnu revne gneče se plazijo pa tisti, ki jih je pohodila noga bližnjika. Skrivajo se v nižavah, kradejo, ropajo, ubijajo, kakor že nanese. Nekateri se dobro počutijo v tej okolici, to so potepuhi brez pravice do boljšega življenja. Mnogo je pa tudi takih, ki jih je življenje odrinilo od kupa in pogazilo, čeprav so se hrabro upirali.

Bine in Tonek sta zalezla v mestni podzemeljski kanal, ki si ga je izvolila četvorica iz površja pregnanih ljudi za svoje bivališče. Pod mestom je bila mreža rovov. Eden izmed teh ni več služil svojemu namenu in se je udiral. Zloglasni vlomilec in izsiljevalec Cincin si je tu s trojico pajdašev uredil razkošno urejeno stanovanje. Skozi ozko odprtino stene v glavnem kanalu se je prišlo v rov, ki so ga bili očisti stili navlake. Vodil je nekaj korakov naravnost, zavil v stran in tam je bila za baržunastim zastorom, bog ve odkod odnešenem, razširjena naravna votlina. Električni tok so napeljali od svetiljke, ki je bila

nameščena par sto metrov dalje v glavnem kanalu. Opuščeni rov jim je dovajal zadosti svežega zraka; votlina je bila delavnica, spalnica in zakladnica obenem. Zaradi varnosti so tekom časa izkopali še en

krajši rov v smer glavnega izhoda, to pa za slučaj nevarnosti. Ta rov se je končeval tik ob steni, ki je pa niso prebili; treba bi bilo le malo udariti in sesula bi se tanka plast pred njo. — Cincina se je prijelo njegovo ime, ker je prežal samo na denar, tega je imenoval vselej »cincin« — svetlo zveneče novce. Vedno je premišljeval in koval načrte, vlamljal v banke, da so časopisi prinašali dolge odstavke o njegovi predrznosti. Ko se mu je nekaj vlovov ponesrečilo, je prišel na drugo misel.

(Dalje prihodnjic.)

ZMAGALEC

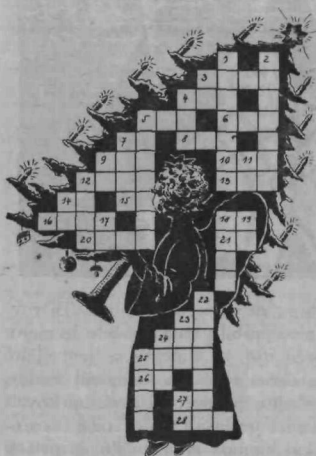
IVAN ČAMPA

Ura na stolpu bo polnoči.
Na strehah se sveče ledene bleste
in v mesečnem svitu
vsa biserna božja hiša gori.

Kosmat dolgobradec na stolpu zdihuje:
kazalce na uri zastavil bi rad,
na roko se vesi mu angelček lep
in ž njim se junaško bojuje.

— Kar v stolpu dvanajstkrat zabrní!
Premagan se zvrne starec iz lin,
lepi zmagalet zastavo razvije:
Tisoč devet sto trideset tri...

1. KRIŽANKA

Vodoravno: 3. moško ime; 4. reka v Egiptu; 5. del glave; 6. kazalni zaimek; 7. medmet; 8. vrsta barve; 9. žuželka; 10. Angelov pozdrav Mariji; 12. zamah; 13. odmev; 14. ploskovna mera; 15. osebni zaimek; 16. gorovje v Jugoslaviji; 18. pomožni glagol; 20. izmeček ognjenika; 21. del voza; 23. povratni zaimek; 24. vrsta barve; 25. planet; 26. pouk; 27. oziralni zaimek; 28. reka v Sibiriji.

Navpično: 1. razbojnik; 2. obdaruje otroke; 3. pogojnik; 4. del obraza; 5. nočna ujeda; 7. plevel; 9. predlog; 11. osebni zaimek; 12. gorovje v Rusiji; 14. ploskovna mera; 17. hrvaški predlog; 18. reka na Gorenjskem; 19. del voza; 22. slovenski pisatelj; 23. mlečni izdelek; 24. ribiška potreščina; 25. reka v Jugoslaviji; 27. veznik.

2. SKRIVALNICA

(Sestavil J. W.)

Ptičar, raca, Karavanke, posoda, tjavendan, koleno, teletina, kjerkoli, kljuse, pojedina, izvirek, navada, koline, šola.

Iz vsake besede izloči po en zlog. Ti zlogi, zaporedoma čitani, povedó narodni pregovor.

3. ZAGONETEN OBISK

Neko družino obiščeta dva moža. Ne da bi črhnila, položita na mizo vsak svojo posetnico ter odideta. Začudeno motri vsa družina njuni posetnici:

Matevž Slivik

L. Repjak

Otroci, ki se radi bavijo z »Zvončkovi« uganjami, nenadoma ugotové, da sta se moža predstavila z izmišljenima imenoma.

Kdo sta tajinstvena obiskovalca?

4. OBRATNICA

A	Č	E	□	A	B	B		
E	E	G	K	□	Č	E	I	
L	N	N	□	M	O	O		
O	O	R	S	□	O	P	R	R
S	T	V	□	R	T	Ž		

Vsaka beseda dobi, če jo čitaš nazaj, nov pomen, ki je naveden v oklepajih.

Pomen besedi.

Levo:

1. vrsta žival (posoda);
2. vrsta udje (moško ime);
3. vrsta ptica (jed);
4. vrsta moško ime (ognjenik);
5. vrsta poslanec (snov).

Desno:

1. vrsta iglasto drevo (okrajek);
2. vrsta ovoj (moško ime);
3. vrsta plod (žito);
4. vrsta pritok Zahodne Morave (židovski pismuk);
5. vrsta zamašek (skala).

Zadnja navpična vrsta leve in prva navpična vrsta desne skupine, čitani nazdol, izražata skupaj voščilo.

5.
ZASTAVICA V PODOBAH

Rešitev ugank iz tretje številke.

I. Veriga. Vodoravno: 1. rak; 3. nož; 4. ton; 5. vas; 6. kol; 7. las; 9. rok; 12. mir; 13. kor; 16. osa; 18. vrt; 20. aut; 22. rov; 23. rep; 24. sok; 25. pod. Navpično: 1. rž; 2. on; 3. nos; 4. talar; 5. vol; 8. som; 10. ki; 11. rk; 14. ko; 15. so; 17. ara; 19. Turek; 21. top; 23. rod; 24. so; 25. pr.

II. Zlogovnica: 1. Afrodita; 2. banovina; 3. Omišalj; 4. Ulčinj; 5. Vintgar; 6. Oskar; 7. Rifenberg; 8. Grintavec; 9. dojek; 10. glina; 11. Anže; 12. Solun; 13. tnala.

III. Besedna uganka: Trepet, Lika — trepetlika.

IV. Čarobni kvadrat. Vodoravno: 1. park; 2. Amor; 3. Roma; 4. krap. Navpično: 1. park; 2. Amor; 3. Roma; 4. krap.

V. Štirje podjetniki: Tovarna — cement, trgovina — perutnina.

VI. Zastavica v podobah: Pridi že pridi, ljubi sveti Miklavž.

Vseh šest ugank so pravilno rešili:

Miloš Babič, Marko Berce, Vlado Bonuč, Darinka Čobalova, Dušan Pleško, Tanja Pollakova in Srečko Seme, vsi iz Ljubljane; Albina Izlakerjeva iz Bleda; Liljana Rosinova iz Brežic; Dagmar Premščakova, Mirko in Franc Ostrožnikova in Zoran Jerin iz Celja; Marjan Matul iz Gjurjevca; Ljuba Mateličeva in Bogdana Pečarjeva iz Maribora; Živka Flajšmanova, Pepica Picljeva, Malči Weiblova, Veljko Malešič, Nada Stipančeva in Mirko Stupar iz Metlike; Verica Ivanškova iz Ptuja, Vida Ančikova iz Ribnice; Vanda Pelkova iz Toplice pri Zagorju ob Savi; Stojan Draščak iz Zaloga pri Ljubljani; Božica Roževa iz Dola pri Hrastniku; Ljuba Zaloznikova iz Maribora in Branko in Jurij Ahčinova iz Ljubljane.

Vse uganke prejšnje številke so pravilno rešili, toda rešitve žal prepozno poslali, da jih žreb ni mogel upoštevati: Marjanca Lauterjeva, Ciril Hočevar, Dušan Plivečič in Darko Vovk, vsi iz Ljubljane; Alojzij Bolč iz Borovnice; Anica Gregorčeva iz Murske Sobote; Lučka Turkova iz Novega mesta; Verena Kogojeva iz Zagreba.

ZA SMEH

UČITELJ vpraša malega Tončka: »Tonček, povej mi, koliko je 10 manj 10? — No, ali tega ne veš? Pomisli, če bi imel 10 dinarjev v žepu in bi jih izgubil, kaj bi imel potem v žepu?«

TONČEK: »Luknjo, gospod učitelj!«

METKA: »Mamica, danes ne grem v šolo!«

MAMICA: »Zakaj pa ne?«

METKA: »Ker se ne počutim dobro.«

MAMICA: »Kje se ne počutiš dobro?«

METKA: »V šoli!«

Mamica: »Janezek, zakaj pa ne slečeš nogavic, kadar si umivaš noge?«

Janezek: »Ker je voda tako mrzla!«

BOŽIČNO PISMO.

»Ljubi moj božiček,
prinesi mi nožiček,
z njim si svinčnik naostrim,
pišem, same 5 dobim.
In na jožo ne pozabi,
ta sedaj zelo je v rabi,
sam po vrvi se vrti,
vsakdo si ga poželi...«

D—v.

ŠE PRIČAKUJEM...!

(Božične sanje.)

Ob pustem poznojesenskem vremenu sedim doma v sobi in pletem. Delo mi gre samo od sebe naprej in niti ne mislim, da premikam roki. Pri takem nenapornem delu mi pridejo na misel vse mogoče stvari. Ta in oni dogodek oživi in se povrne za kratko dobo.

Bližamo se božiču in zdi se mi, kakor da vse ozračje diši po njem. Ni dolgo tega, ko sem še vsa srečna in vzradovana pričakovala božička. Tiste dni sem bila najbolj pobožna in najbolj pridna. Nikdar več ne bom tako. Vse sem delala samo za svoje najlepše in najpriljubljenjše bitje — za božička! — Kje sta sedaj tisti strah in tista pobožnost, s katero sem preje izgovarjala to ime. Radostna, z otroško dušo sem pričakovala božička, da me bogato obdari.

— Nenadoma se mi zazdi, da brlijo pred menoj pisane svečice in da se mehki sneg sveti na zelenih vejicah leporasle jelke. Drobna božičkova roka sega v zlato košarico in privezuje pisan zvonček na dresvesce. Tajinstveno zacinglja, da mi zatrepče srce kot je nekaj zatrepčalo detetu. Ali je vse to res? Ne! Samo sanje so. Lepe otroške sanje. Vsi ti blaženi trenotki so prešli... Ni jih več. Oko se mi zasolzi in občutim, da ne bom nikdar več doživela tako lepih trenotkov.

Elza Kunčeva.

REX GA JE REŠIL.

Bila je nedelja, dan počivanja. V vasi je bilo vse veselo in razpoloženo.

Na bližnjem griču so se sankali otroci. po županovem ribniku so se drsali starejši, pred kovačnico pa so delali otroci sneže-

nega moža. Vsi so imeli rdeče noske in vse premrle roke. Kovačeva sinka Andrejček in Blaž sta se kepala. Pri tem je Blaž podrl klobuk sneženemu možu in takoj mu je priletela kepa za vrat. Vsi otroci so ga obsuli s sneženimi bombami in moral je bežati domov za toplo peč. Županova Ančka in bratec mali Miro sta se sankala. Drčala sta v dolino in prevrnila triletnega Miha. Zletel je s sani in se zaril z noskom v mrzel in trd sneg. Prišel je plakati. Njegov velik pes, ki je vedno hodil za njim, ga je prijel za hlačke in ga vzdignil. Mihec je psa pobožal in že je letel na saneh dalje.

Toda nesreča je hotela, da je Mihec na ovinku prepozno zavil in zletel je v hladne valove reke, ki je tekla na robu vasi in griča, s katerega so se sankali otroci. Mihec je zavpil na pomoč in se potopil pod vodo.

Ko je videl pes, ki mu je bilo ime Rex, da izginja njegov mali gospodar pod valovi globoke reke, je skočil za Mihcem in tudi on izginil pod vodo. Nekoliko otrok je videlo nesrečo in hiteli so klicat starejše. Že so se zbrali na bregu ljudje, toda nihče ni mislil na pomoč Mihecu, ki se je potapljal. Pa glej! Rex pogleda iz vode in v gobcu drži Miha za hlačke. Boreč se z deročo reko, je Rex priplaval na breg in skočil z onesveženim Mihcem na suho. Položil ga je na sneg in ga pričel lizati. Ko je bila obveščena Mihečeva mamica, kaj se je bilo zgodilo s sinkom, je pritekla vsa preplašena na kraj nesreče in je od velikega veselja zaplakala, ko je videla sina rešenega. Pristrčno je pobožala zvestega psa in odnesla Miha domov. Pogumni pes pa je dobil od gospoda župana za svojo pogumnost in zvestobo odlikovanje v podobi — mastne krače. Mihec in tudi drugi otroci se niso več sankali na tem griču, zakaj dobro so si zapomnili nevarnost, ki jo je okusil neprevidni Mihec.

Darinka Perdanova.

BRŽ SMUČKE V ROKE!

Ajmo, otroci, brž smučke v roke, v belo kraljestvo nas vabi poljé.

Kdor je izurjen, kot blisk naj leti, mnogo novinec naj pik naredi!

Kajti brez pik se naučil ne bo, smučarji pravi to dobro vedo.

Pik.

Dragi g. Doropoljski!

Prosim, da bi kmalu, če mogoče že v prihodnji številki Vašega lista, priobčili to moje pismo. Opisuje Vam, kako je pred nedavnim pri nas na Rakeku popolnoma nepričakovano pristalo tuje letalo.

Bilo je okrog 14. ure. Kar nenadoma sem zaslislala pred banko kričanje. Pogledala sem skozi okno in hitela kar brez plašča k banki. Videla sem, kako so ljudje begali zdaj sem, zdaj tja. Vprašala sem, kaj da je vendar to. Rekli so mi, da je pristal aeroplan. Hitela sem domov po plašč in brž tekla proti bivši opekarni; zakaj tam je baje pristalo letalo. Bilo je bolj majhno, toda meni je zelo ugajalo. Prišlo je iz Francije in je nameravalo leteti v Ljubljano. Ker je izgubilo smer, je moralo pristati pri nas. Oglevala si ga nisem prav natančno, ker je pričelo deževati in sem morala oditi domov. Drugi dan, ko sem šla iz šole, sem spet slišala brnenje motorja. Ustavila sem se pri banki in videla, kako se je letalo dvignilo v zrak. Najprej je šlo nizko nad hišami, a potem se je dvignilo visoko v zrak. Šlo je v Ljubljano, Zagreb, Beograd in še dalje na Grško.

Prihodnjič Vam opišem spet kaj zanimivega.

Iskreno-Vas pozdravlja

Vida Petrovičeva, Rakek.

Odgovor:

Ljuba Vida!

Prav lepa hvala za pismo. Pa kmalu se spet oglasiti!

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Ljubi gospod Doropoljski!

Moja želja se je uresničila. Zreb mi je bil naklonjen. Kako sem vesela, ker mi pač zaslužen bolj ugaja od kupljenega. Knjigo bom čitala o božičnih počitnicah, upam, da do tedaj pride.

Ljubi Bog pa naj tudi Vam podari mnogo veselja o božiču, naj Vam blagoslovi te najlepše praznike in Vam dodeli vso srečo v novem letu.

Jaz pa ostanem vedno Vaša udana (in Zvončku zvesta naročnica)

Božica Roševa,

Dol pri Hrastniku.

Odgovor:

Ljuba Božica!

Nagradno knjigo smo Ti že poslali, naj Ti osladi lepe božične dni! Povedati Ti moram tudi, da si bila Ti edina, ki se je to pot zahvalila za prejeto nagrado.

Moje želje čitaš na koncu te strani. Prav iskreno Te pozdravljam!

Gospod Doropoljski.

Čenjeni gospod Doropoljski!

Čitala sem že večkrat, da Vam otroci iz vseh krajev pišejo kratka poročila. Tudi jaz sem se že nekajkrat spravila k pisanju, a vedno je bila kakšna ovira. »Zvončkova« naročnica sem bila dve leti. Ko so pa postali časi tako slabi za rudarje, ni bilo več denarja za »Zvonček«. Zalostna sem bila zelo, a pozabila ga nisem.

Rada čitam že vezanega, ki ga dobim v šolski knjižnici. Vaš kotichek mi najbolj ugaja. Hodim že tretje leto v 7. razred, učim me gospodična Marija Jenkova. Ustanovile smo društvo »Podmladek Rdečega križa«; vse učenke smo njegove članice.

Upam, da hoste pisemce priobčili v svojem koticčku in tako izpolnili mojo vročo željo.

Prejmite prisrčne pozdrave od

Anice Pogačnikove, Hrastnik.

Odgovor:

Draga Anica!

Prav lepo se Ti zahvaljujem za prijazne pozdrave. Čital sem o strahoviti rudniški nesreči v Hrastniku. Ti si s sošolka mi gotovo spremila uboge žrtve na žalostni zadnji poti. Ali bi mi ne hotela tega popisati za moje koticekarje?

Torej, na svidenje!

Gospod Doropoljski.

VSEM LJUBIM »ZVONČKARJEM«
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN PRAV
SREČNO NOVO LETO

GOSPOD DOROPOLJSKI

Strahovito neurje je pretekli teden divjalo na Kubi in Jamajki. Silen vihar z nalivom in visoki morski valovi so uničili nešteto cvetočih mest.

V švicarskem kantonu (pokrajini) Glarusu se je zadnje dni začel premikati hribeč 800 m visoke planine. Premikanje 300.000 kubičnih metrov kamenja je tako ogrožalo naselbino pod hribom, da so se morali prebivalci izseliti.

Da omejijo gozdne požare, so pričeli saditi v Ameriki in na Francoskem nezgorljiva drevesa. To je novo in zanesljivo sredstvo. Eno takih dreves je »njaulie«, ki spada med avstralske evkalipte, do 150 metrov visoke drevesne orjake, katerih lubje obstoji iz več suhih, kakor kamen trdih plasti.

Neki nemški profesor živalstva je ugotovil, da poje lastavica dnevno 500—600 srednjevelikih muh.

V ameriški pokrajini Kaliforniji bodo pričeli graditi 400 km dolg vodovod. Gradba tega vodovoda bo stala nad 220 milijonov dolarjev.

Belgijski bojevniki iz svetovne vojne so nedavno izročili našemu kralju krasno izdelan meč kot dokaz spoštovanja do našega vladarja, bojevnika in njihovega zvestega zaveznika.

Na Kanarske otoke so koncem meseca novembra prileteli v gostih rojih kobilice. Prebivalstvo otokov je bilo brez priti njim; kobilice so uničile skoraj vse pridelke.

Planinar-grafik gosp. Metod Badiura, ki izdeluje tudi podobe (klišee) za naš »Zvonček«, je izdelal nov krasen slovenski triglavski film, dolg 2400 m.

Po angleških podatkih ima Francija 2375 bojnih letal, Amerika 1752, Japonska 1639, Italija 1507 in Angleška 1434.

Lesen denar je pričelo izdajati mesto Tenino v neki ameriški državi, ki ima visoko razvito lesno industrijo.

Znameniti živalski vrt v New Yorku je dobil zadnje dni zanimiv prirastek, namreč eno žabo in eno kobilico. Obe živali so pripeljali v New York v prvem razredu potniškega parnika; pred vkrcanjem so ju pa zavarovali za več tisoč dolarjev. Ta žaba in kobilica namreč nista navadna žaba in navadna kobilica, temveč sta doma v Panami ter se odlikujeta po tem, da spadata med najboljše pevce v živalskem svetu. Panamska kobilica je s svojim zvonkim sopranom pravi slavček med živalskimi pevci, panamska žaba pa se odlikuje z zvonečim basom; poleg tega je po zunanosti res lepa. Potem torej ni čudno, da sta se morali obe umetnici voziti v prvem razredu.

Rusija ima po zadnjem ljudskem štetju nad 163 milijonov prebivalcev.

Dne 6. novembra je umrl naš pisatelj-humorist Rado Murnik (* 31. julija 1870.). Njegova dela niso samo izraz zdravega humorja in vesele šegavosti, ampak so tudi jezikovno dovršena. V posebnih krnjigah so izšli njegovi spisi: Znanci, Na-

vihanci, Jari junaki, Matajev Matija, Lovske bajke itd. Ime Rada Murnika bo poleg nedavno preminulega Fr. Milčinskega živelo v zgodovini slovenskega slovstva, dela obih pa bodo čitatelje še dolgo zabavala in učila.